

УТВРЂУЈЕ СЕ да су на главни претрес приступили:

- **заменик тужиоца за ратне злочине Веселин Мрдак,**
- **сви оптужени,**
- **пуномоћници оштећених, Наташа Кандић и адвокат Драгољуб Тодоровић,**
- **браниоци оптужених, адвокати Здравко Крстић, Градимир Налић, Игор Олујић, Војислав Вукотић, Миладин Живановић, Јасмина Живић, Зорко Борис, Бранко Димић, Гордана Живановић, која ће мењати и адвоката Слободана Живковића, Бранислава Фурјановић, која ће мењати и адвоката Милу Јанковић и адвокат Миодраг Планојевић.**

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Да се главни претрес ОДРЖИ.

Претрес је ЈАВАН.

Главни претрес СЕ НАСТАВЉА у 9 часова и 17 минута.

НАСТАВЉА СЕ испитивање оптуженог ЖЕЉКА КРЊАЈИЋА, а из суднице СЕ УДАЉУЈУ сви остали оптужени из саопштава им се да ће главни претрес сутра бити одржан у 14 часова и 30 минута.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Значи, сутра у пола три за ове остале оптужене, а за оптуженог Миодрага Димитријевића, мало ћете га касније довести, пошто претпостављам да ћемо завршити са оптуженим Жељком Крњајићем. Можете да уђете у судницу. Ево стигли смо да оптужени Милан Девчић да ли хоће да поставља питања? Изволите.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Добар дан, свима.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добар дан.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Овако, имам пар питања за господина Крњајића. Овако, реци ми, Жељко, да ли је логично да твој заменик покојни Воркапић Милорад формира полицију у Ловасу с обзиром да одлази заједно с тобом код Богуновић Боре на договоре, а не ја који сам у то време био само полицајац, а

плус тога хендикепиран што сам из мешовитог брака, што у то време није било то цењено?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Како гласи Ваше питање?

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да ли је логично, да ли да је Воркапић Милорад био тај који је могао да формира станицу полиције?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли је Воркапић Милорад формирао полицију, ја сам Вас јуче то питала, Ви сте рекли да не знате, да претпостављате.

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Да, ја само могу да претпоставим, Милорад је био заменик, остао је у Ловасу, нисам, не знам, да кажем, или овако или онако, мислим да би могао Милорад, али не знам, министар нека он каже.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Следеће, да ли је Тито «Зеница» такозвани, могао да нареди да се окупе људи у задрузи и да се изврши тријажа мештана, пошто је он војно лице, тј. капетан, како си ти рекао?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Вероватно да је могао, али ја то не знам, рекао сам у 2 и 15, пола 3, напуштам, Титу нисам тај тај видео око 2 ни касније. Вероватно да је могао наредити.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Добро. Да ли су били тенкови ЈНА на цести Ловас-Вуковар када си кренуо из Ловаса око 15 часова за Товарник, када си отишао да јавиш да је Ловас под контролом?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Јесте, били су тенкови.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Добро, да ли је Камбери био тамо присутан?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Јесте, био је.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Добро. Да ли се сећаш да смо ти и ја, Воркапић Милорад покојни и његов брат «Шиљо» из Пазове дошли у Шид?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Да, да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Када, мислим, не знамо на шта мислите?

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: То је у периоду око 15.09., 15.09.1991. године, значи пред та дешавања сама, пре напада на Товарник и тако даље. Да ли дозвољаваш могућност да си ми рекао да ћеш ти, Воркапић Милорад, добро, то смо рекли, овај, на прошлом питању, извињавам се. Да ли се сећаш да су у станицу милиције Товарник често тј. свакодневно долазили официри ЈНА, Камбери, Петковић Љубиша, Милутиновић, Суботић и Богуновић Боро који је био министар полиције Крајине у то време? Да ли се сећаш да су долазили сви ови набројани?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Јесте, ја сам то у својој одбрани изјавио да су свакодневно по два, три пута ти официри долазили у станицу.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да ли дозвољаваш могућност да је постојала још једна група која је ишла улицом Марка Орешковића, Бежанија, групу је водио «Страја», Јоргић, да ли ти је познато?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Не, није ми познато, објаснио сам јуче, биле су четири подгрупе, а уствари три групе, тај «Страјо», то је командант ТО Товарник, ишао је средњом улицом, Шљивовцем, како га ми зовемо. За Марка Орешковића мислим да није ишао нико.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Добро, ја имам друга сазнања, добро. Да ли ти је познато да је била ракетирана, тј. бомбардована ОРА и да је том приликом дошло до великог броја рањених и погинулих војника, из оне групе који су знаш о чему причам?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Познато ми је било, јер сам и лежао са тим војницима у Сланкамену, запамтио сам једнога зове се Ивица и Хрват је из Сремске Митровице који је некада био позиван у гарду, није хтео, отишао је у ЈНА и тамо је настрадао, остао је без једне ноге. Значи, бомбардовање је било, авионско бомбардовање те ОРЕ.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Добро. Да ли ти је познато да је генерал Ацић Благоје дошао на Вашариште са хеликоптером и да је говорио нешто на мегафон?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: О ком то периоду говорите?

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: То причамо о периоду пре напада на Товарник.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Септембар, да ли је тако?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Јесте, септембар.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да знамо на шта се односи.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Значим, 17., 18. септембар.

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Јесте, познато ми је, лично сам био тамо, ради се о томе да једна јединица из чини ми се Краљева, комплетна дезертирала, оставила оружје на Вашаришту и онда је дошао Благоје Ацић, са педесет, сто метара сам га лично видео.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Добро, само корекција једна, била је јединица из Ваљева, није из Крагујевца.

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Добро, ја мислим да је Краљево.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Краљево, добро, али из Ваљева је, колико је мени познато. Да ли је том приликом било викања «издаја, издаја, пуцање у ваздух и тако даље», где је након тога господин Ацић ушао у хеликоптер и напустио Вашариште?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Јесте.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Добро. Да ли значи након ових дешавања је дошло до тог великог броја дезертирања резервиста, из ваљевске те бригаде и тако даље, када је и онај познати случај био пред Скупштином, када је тенк отишао, то се значи дешавало све у то време. Да ли ти је то познато?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Да.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Добро. Да ли ти је познато и да ли се сећаш, да су припадници добровољаца испред команде, када смо били постројени у две врсте, певали неке четничке песме и да је то био разлог што је један од официра излетео из команде и галамио на нас, пре напада, уствари, пре одласка на Ловас, значи у вечерњим часовима када смо се окупили пред командом?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Јесте, ја сам јуче рекао да је то је пуковник Цветковић изашао из команде, љутито нас растерао, јесте једна група је певала.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Само да наставим. Али се ситуација смирила, пошто је Лончар изашао и ситуацију је смирио, те је поново довео у ред, па смо након тога.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Чекајте, шта Ви то настављате, човек прича јуче, никада није видео Лончара.

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Тако је.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Па, добро, ако није он видео, ја сам видео.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ви сте износили Вашу одбрану, питајте њега нешто у вези тога.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Ја хоћу да кажем нешто друго, знате, пошто је Жељко рекао да је том приликом, то вече да смо се ми вратили, знате, можда га сећање не служи толико, ја нећу да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, у том правцу можете да ставите примедбу на његово казивање и његову одбрану, али ако му постављате питања, онда не можете Ви да одговарате.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Ја се извињавам само. Ја сам хтео да кажем да нисмо напустили, значи, нисмо отишли разумете ме, него смо остали ту, значи након тог смиревања ситуације, даље господин Лончар.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ви поставите питања оптуженом Жељку Крњајићу, када он буде одговорио на питања Ваша, онда Ви после на крају можете да кажете, имам примедбу на његово казивање у том, том и том делу. Немојте одговарати на Ваша питања.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Не.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Поставите му питање, а он ће да одговори.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Ради се само, молим Вас председавајућа о несугласицама, ништа друго.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Молим?

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: О несугласицама.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: То ћете после рећи у примедбама на његово казивање, а сада га питајте ако имате још питања.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Имам. Да ли смо добили допуну муниције, бомбе, золје, испред команде?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Да, да.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: И да ли смо испред те команде утоварени у камионе и одвожени до релеја, значи удаљено од Товарника једно два километра, испред команде?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Ја колико се сећам, утоварени смо у камионе испред бензинске пумпе, станице.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Добро, онда смо у том случају ишли пешке од команде до бензинске пумпе.

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Јесте, али то је било 09.-ог, а ово када је Цветковић изашао бесно, када нас је растерао, када је рекао «нема ништа», то је било 08.-ог.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Моја су сазнања другачија.

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Ја ово тврдим.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Да ли ти је познато да је било пуцања са Калварије по нама који смо ишли том улицом и из правда са брда где станује овај Маринко Барић, да ли ти је то познато?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Познато ми је и то сам јуче објаснио, пред задругом када смо били, из правца воћњака и лево Калварије, да је пуцано на нас и да смо ми одговорили.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Добро. Да ли ти је познато да је била формирана или постојала специјална јединица у Ердуту, формирана од стране припадника МУП-а Крајине која је често одлазила на терене, значи на кризна жаришта у Крајину и у Босну и да сам и ја био један од њезиних припадника?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Познато ми је, јер сам у самом старту био ја у тој јединици и био сам командир једног вода и знам да си био и ти припадник те јединице.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Добро. То је отприлике.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, да ли имате неких примедби на ово што је господин Крњајић износио? Слушали сте јуче његову одбрану.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Па, ево имам само кажем, овај, несугласице везано за овај део, пошто он каже да је то било 08.-ог, а моја сазнања и моја сећања су другачија, значи да је до тога значи да није било та два покушаја, него само један, значи 09.-ог смо били се окупили и ја за 08.-ми, то ми је непознато, а познато ми је ово значи да је дошло до несугласица између официра и добровољаца који су били значи испред команде, ту су, да не кажем, неки ето ексцес тај који се догодио, везано за певање четничких песама и тако даље и да је ту господин Лончар изашао, уствари један од официра, а после тога да је Лончар реаговао и да је смирио ситуацију и том приликом после тога, значи, да је изашао и да је читао тамо неку, да ли је то наредба, да ли је договор, шта је, споразум, да је читао пред нама свима и да је објашњавао, значи, договор да је пропао и тако даље и тако даље, оно што сам објашњавао у свом исказу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Да се изврши суочење између оптуженог Жељка Крњајића и оптуженог Милана Девчића, на околност:

- *да ли је оптужени Жељко Крњајић предводио акцију напада на Ловас и вршио распоред кретања улицама,*
- *да ли је читао наредбу пуковник Душан Лончар пре кретања у напад у Товарнику,*
- *да ли је оптужени Жељко Крњајић био први командир полиције у Ловасу,*
- *и да ли је био задужен за људе затворене први дан у задрузи.*

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Сада ћете се окренути један према другом. С обзиром да сте Ви, Девчићу, тврдили и у истрази и на претресу, да је Жељко Крњајић предводио акцију напада на Ловас, вршио распоред тих група, па сте после ту мало нешто на питања нека ревидирали тај свој став, ево ту је Жељко Крњајић, чули сте јуче његову одбрану да он тврди да то није било тако, у вези те прве околности, окрените се један према другоме.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Крњајићу, да ли си ти био са људима на челу, значи, ти и Тито, не знам већ ко је био на челу колоне?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Јесте, био сам на челу, на челу смо били сви домаћи, јер ми смо познавали терен и ишли смо напред. На челу сам био ја, Милорад Воркапић, Тито из Зенице, командант ТО «Страјо», један моменат си био и ти, вероватно и Милан Радојчић, јер смо се мењали, ишли смо у та извиђања двеста, триста метара испред те јединице.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: На основу тога сам ја закључио да је, да ли је Тито или он, али знам да је неко од њих водио. Ја не могу са сигурношћу казати, Крњајић је, пошто ја нисам био присутан на тим договорима између значи команде или евентуално ко је.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не, ја само цитирам оно што сте изјављивали и у истрази и на главном претресу.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Јесам, ја сам то изјавио с обзиром на основу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: А у вези овог распореда група?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Да ли могу само још нешто додати?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците, изволите.

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Ја мислим да ја тада нити сам био војно лице, нити сам имао чин, нити сам био компетентан, нити сам био способан, ја сам само изразио жељу да помогнем и да будем, да људи, ето, се не изгубе, ми смо водили па смо се загубили у курузима, а шта мислите да су водили неки други, значи, били смо напред искључиво да јединица стигне тамо где је договорено.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Овај распоред кретања улицама и то сте рекли за Жељка да је он вршио.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Па, ми смо окупљени били у току ноћи, значи, у јутарњим часовима у току ноћи било нас је на окупу ту седамдесет, осамдесет људи, према томе, ја колико се сећам, тамо да је значи он, Тито и шта ја знам ко је већ био, да, нисам ја могао све да разумем, али сам схватио из свега тога, да је он један од тих који ту води то.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, у вези овога Ви сте нам први и једини који сте причали да је пуковник Душан Лончар читао наредбу пред свима, пред свих седамдесет и осамдесет људи, колико је било. Оптужени Жељко Крњајић који је исто био ту, каже да он никада није видео пуковника Лончара и јуче демантује то да је било ту неког читања наредби. Ево окрените се према њему па реците.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Па, ја не знам, Жељко, ја мислим да ти је познат господин Лончар, а сада, да ли ти није, то је твоја ствар лична.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: У вези те наредбе, читања наредбе?

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Ја видим ево и овде из његовог исказа да он овај овде спомиње то, на страни 8., значи 30.05.2007. године, «значи ЈНА са овим нашим штабом Славоније, Барање у Шиду, направили су договор, наредбу, споразум, да се село Ловас нападне».

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не, не, конкретне ствари, ја питам овде и суочавам на конкретне околности. Пуковник Душан Лончар, свима вама чита наредбу?

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Јесте, јесте, ја, моје сећање је.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Жељко тврди да није.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Моје сећање је такво и ја стојим иза тога, да је Лончар био испред нас, да је читао тамо нешто, да ли је то наредба, споразум, договор, шта је већ било и објашњавао је неке детаље тамо. Ја не могу више да се сетим, али нисам само ја био присутан, било нас је седамдесет, осамдесет, према томе, не можемо сви да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта кажете Ви, Крњајићу, на ово?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Остајем при своме, ја кажем да је то било 08.-ог, да је пуковник Цветковић изашао и рекао «нема ништа, разлаз». Ја сам се тада окренуо и отишао. Да ли је стварно неки официр касније изашао или Лончар, ја нисам видео, о читању наредбе не знам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, у вези ове околности Ви сте нама Девчићу.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Ја остајем при својој изјави, молим Вас.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не, идемо на следећу. Причали сте да је Жељко Крњајић први командир полиције у Ловасу и да је њему речено да, ја сам Вас питала, предочавала Вам његову одбрану из истраге и рекла да је он према његовим наводима командир полиције у Товарнику, а Ви сте рекли, «не, не, једно оделење да буде у Ловасу, па ће Жељко да води», као «тако је одређено».

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Ја сам то рекао зато што је он рекао пре, пре овај значи напада на Ловас и тако даље, да ће он, колико сам га ја разумео, да ће се он вратити назад у Ловас ради фамилије и да ће онда он ту остати, тако сам га ја разумео из његовог говора, значи пре напада на Ловас.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта да ће остати?

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Па, када се буде формирала станица полиције, да ће он ту остати, значи да ће он преузети да не кажем контролу, значи да ће бити командир станице милиције. Ја сам га тако разумео и ја се сећам тога, сада, ако се он не сећа, ја не могу на ничија сећања да утичем.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците Крњајићу.

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Не, ја сам 10.-ог био командир у Товарнику, са Ловасом, што се тиче милиције и формирања и одређивање зграде и ко ће бити, нисам упознат уопште. Значи, 10.-ог навече ме нема, ни 11.-ог, када је то направљено, по чијем савету, да ли министра овог, да ли овога Воркапића, не знам, нисам био командир никада у Ловасу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Ни минуте.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Такође сте тврдили на претресу у својој одбрани да је Жељко Крњајић био задужен за људе затворене први дан у задрузи. Ево ту је Крњајић, чули смо његову одбрану.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Па, ево ја сам то рекао малопре да знапи с обзиром када сам споменуо овога капетана, такозваног Титу из Зенице, с обзиром да су они били заједно ту, ја сам претпоставио да они су једни од тих људи који могу нешто да одлуче у том моменту, значи он као представник ЈНА, а Жељко као ту као командир полиције из Товарника.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ви сте тврдили да је тај први дан било затворено негде око педесетак људи и ја када сам питала ко је био задужен за те људе, Ви кажете, «па ту ови, Жељко Крњајић». Ево човек је ту, нека каже да ли је то тако.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Па, из самог питања овај логично је да је то то, значи да је тај Тито из Зенице, који је војно лице и Жељко који је ту.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Немојте ми спомињати.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Командир полиције који је водио то све да је он један од тих.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Реците њему у лице, да ли је био задужен за људе или није.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Јеси био задужен, Жељко или ниси био?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Не, нити ме је ко задужио, нити смо се ми могли договарати. Значи, ако је било неки договор око тога, то је само могло бити после акције када су неки људи, да око тога договорите, распоредите и шта ја већ знам. Значи, ја нисам тада био у Ловасу, како ја могу бити задужен за то, када нисам био физички тамо.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Реци ми, с обзиром на твоје искуство, значи, није ти био једини терен Ловас и тако даље, да ли је у сваком месту вршена тријажа приликом заузимања места и тако даље, значи одвајање људи приликом значи акције и тако даље?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Нисам те Мићо разумео, тријажа, шта?

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Одвајање људе из мештана, они који се значи нађу у том моменту приликом значи ослобађања места, неког места, нема везе где је, којег.

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Јесте, то је било, значи, које се место заузме, нормално да се одвајало, тражило сумњивих, припадници Збора народне гарде, полиције, наоружани, нису могли сви бити у истом кошу.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: То је уобичајен поступак да је то тако, према томе, нема разлога да буде у Ловасу другачије у односу на остала места.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, у чему је онда проблем, ја када сам Вас питала на том претресу, ко је ту био затворен, да ли су људи, задруга, то, Ви кажете, «за то је био задужен Воркапић и Крњајић». Да ли сте Ви били задужени за то?

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Нисам био задужен ја.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Спомињете да је човек био задужен и за Воркапића.

Опт. МИЛАН ДЕВЧИЋ: Човек је био командир полиције у Товарнику, логично је, а плус тога и овај господин Тито из Зенице који је био представник ЈНА, који је водио то.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Адв. ВОЈИСЛАВ ВУКОТИЋ: Једна интервенција, ако могу само?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите, може, може.

Адв. ВОЈИСЛАВ ВУКОТИЋ: Господин Девчић све време данас тврди да је он ове чињенице које су предмет суочења претпостављао. То што је раније рекао, он је објаснио и не видим, право да Вам кажем, ни разлога за неко њихово даље суочење на тим чињеницама, ако је претпоставља, ето само то.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Управо зато што сте сада рекли, јер он све време тврди и није нам рекао у свом исказу да је претпостављао.

Адв. ВОЈИСЛАВ ВУКОТИЋ: Знам, али данас.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ево сада смо чули приликом суочења.

Адв. ВОЈИСЛАВ ВУКОТИЋ: Сада је практично отпао овај основ, то сам хтео.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не, не, али нисмо, да би дошли до тога, морали смо ово да урадимо.

Адв. ВОЈИСЛАВ ВУКОТИЋ: Слажем се, судија са тим.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: То је у интересу.

Адв. ВОЈИСЛАВ ВУКОТИЋ: То је у реду, то је у реду, та процедура је у реду, хвала Вам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Јер то остаје у записнику ово што је он тврдио, а сада чујемо да су то претпоставке његове.

Адв. ВОЈИСЛАВ ВУКОТИЋ: Јесте, хвала Вам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Можете да седнете. Само да извршимо још једно суочење, можете да идете.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Да се изврши суочење између оптуженог Жељка Крњајића и оптуженог Петронија Стевановића на околност:

- **да ли је оптужени Жељко Крњајић руководио кретањем према Ловасу и оптужени Петроније био у његовој групи,**
- **да ли је оптужени Крњајић био присутан када је неко возило гађано зољом које излази из села, а пре тога говорио да пуцају на све који излазе из села,**

- *да ли је оптужени Крњајић показивао где да се бацају бомбе и био присутан прво вече 10.10.1991. године када су затворени људи у задрузи.*

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Окрените се један према другом, оптужени, ја сам јуче Вама предочила, Петронијеву одбрану, тврдио је да сте Ви руководили кретањем према Ловасу и он тврди да је био у Вашој групи.

Опт. ПЕТРОНИЈЕ СТЕВАНОВИЋ: У кукурузу. Тада сам Вас видео, разумете, када сам лежао на стомаку када си рекао да ме пробуде, да нисам мртав, разумете, ја сам био лежао. Каже, «пробудите га, сада ће да почне гранатирање».

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Гласније мало Петроније.

Опт. ПЕТРОНИЈЕ СТЕВАНОВИЋ: Рекли сте, «пробудите га, сада ће да почне гранатирање», рекох, «не спавам, одмарам онако», били смо јако уморни. Када си нас подигао и казао си, «дођите овамо сви око мене», кажеш, «сада када буду пале гранате, десет граната», знаш да нам је речено, «они ће кренути да беже, немој ниједно возило да се пропусти, јер ако оду за помоћ, најebали смо, има нас мало»: Тако сте рекли, међутим када је пала прва, друга и шта ја знам, десет граната, три нису опалиле. «У, каже, да неће поновити ове три, три нису опалиле». Каже, «идемо сада». У том је «Кади», пик-ап бели, кренуо под пуном брзином и ти си викнуо и Воркапић исто, не знам, «немој да га пустите, не сме да прође да не оде за помоћ» и ми смо почели да пуцамо сви, онако рафално, с тим, он се повратио, отишао је будала, могао је да прође, разумете колико смо пуцали, повратио се мало у рикверц и ту смо га овај убили. Не знам да ли су убили, ја углавном нисам ишао тамо. Одмах смо кренули, бежали смо да само ухватимо ћошкове прве улице, Ви се сећате. Ту си нас радзвојио у две групе, да с десне стране идемо ми, ја сам ишао са Вама, ишао је Воркапић напред, ишли сте Ви, ишао сам ја, ишли су ови други добровољци, а Алексидис је ишао, Ступар, с оне стране и онај мали што је тукао зољом, најбоље тај специјалац, они су с те стране. Када смо дошли, ако се сећате, с десне стране код оне велике капије, када су пуцали са свих страна, не знам одакле пуца, када Вам је поред капије ошинуо рафал, десетак метака, ако се сећате, разумете, ја се сећам.

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Добро, питање молим?

Опт. ПЕТРОНИЈЕ СТЕВАНОВИЋ: Када је десетак метара, каже, «одакле овај гађа, да нису наши лудаци», рекох, «не, са чардака», тамо чардак с оне преке стране, гађају, лајао је кер, разумете, каже, «претрчи, баци бомбу тамо», да ућуткам тај аутоматски, шта ја знам, рафално је тучено. Ја сам прешао и бацио сам тамо бомбу. Није више пуцато, прелетео сам код тебе ту, каже, «јеси рањен», кажем «нисам», каже, «рокни овде једну да претрчимо ову улицу», тамо према Кризмарићевој кући. И онда смо ту прелетели, пуцали насумице, са стране: Тамо десно у оној улици где смо ми претрчали, тамо је стог био, неко сено видело се да је горело. Да ли се сећате? И када смо дошли изнад Кризмаривеве куће, разумете, то мора да се сећате, јер сте били испред

мене, када сам ти рекао, рекох «погоди ми овог добровољца Чачанина», каже, «реци му нека се смири, не можемо му сада ништа, где је погођен» и шта ја знам, он је већ пао, разумете, кажем, «држи рану док прелетимо знаш», али нема нико да помогне, не знам шта ћу, ја сам се изгубио. Док Алексидис је с оне стране ишао, они су већ улетели у ту кућу, држао је вино, сећаш се. Ја кажем, «Коњу, дођи да ми помогнеш, рањен ми је човек», разумете, не знам да ли се сећате тих речи. Смејао се, каже, «повуци га», ја нисам могао да га повучем, он је претрчао тако да смо га одвукли тамо, Ви сте остали. Када сам донео пиво, пиво сам донео ту, оно специјално мало и онда сте Ви, каже, «како да 'прелетимо», па рекох, «знате, пуцаћемо док Ви претрчите», каже, «то је наша кућа». И ми смо претрчали, каже, «ту су наши сви, ту нас чекају, али не можемо», пошто је тај био простор и онда сте Ви, ми смо пуцали, Ви сте претрчали први до те куће и дате сте као држали одступницу да ми претрчимо и тако смо дошли у ту кућу. Да ли ме се сећате сада? Ви сте цело време, Воркапић је био први, Ви сте били за Воркапићем, ја за Вама, овај Чачанин за мном, нон-стоп је звиждало у кровове, у зидове, у оне блокове тамо изнад Кризмарићеве куће и оставили смо тог, ту је изумро, углавном сви смо се држали наше главе, да ли се сећате сада?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Господине Петроније, није ми јасно да ли сте ме са неким заменили или стварно се не сећате и не знате. Када причате то о кукурузима, један део се стварно изгубио и ја сам се вратио по тај део, да ли сте то били Ви.

Опт. ПЕТРОНИЈЕ СТЕВАНОВИЋ: Алексидис, Алексидис.

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: У том делу, ја сам по ту групу дошао да спојим. Одговорно тврдим био сам у тој првој групи, значи у тој Млинској нисам био, до 1992. године, док нисам изашао из болнице. Вас је водио Милан Воркапић, звани «Трндо», који је и то рекао у својој изјави. Значи, ја сам водио Девчића, Радојчића и ове полицајце. Значи, ниједног јединог момента нисам био са Вама у Млинској тој улици и не знам одакле ти то.

Опт. ПЕТРОНИЈЕ СТЕВАНОВИЋ: Ја сам годину дана овде, колико лежим, враћао филм, враћао филм који је био испред мене и све ми се чини да сте Ви били по ћелавости.

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Друго је чинити, друго је враћати филм.

Опт. ПЕТРОНИЈЕ СТЕВАНОВИЋ: И онда сте ми некако били исто, исто као да се нисте мењали. Све ми се чини, ето, ја не знам, можда сам погрешно, можда је неки други био, јер знате за ту кућу где смо јели у подруму?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Не, нисам био, Петроније у тој уопште улици.

Опт. ПЕТРОНИЈЕ СТЕВАНОВИЋ: Када су нас људи дочекали, плакали.

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: И то ми је непознато, уопште непознато да је тамо на мене.

Опт. ПЕТРОНИЈЕ СТЕВАНОВИЋ: Ни тај подрум када смо ушли?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Не, Петроније, па јесам јуче описивао где сам био у којој улици, с киме и шта сам радио. Петроније, значи, вратио си лоше филм, пробај још једном вратити, теби је командант тамо био Ступар.

Опт. ПЕТРОНИЈЕ СТЕВАНОВИЋ: Није мени Ступар, мени је Воркапић био.

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Тамо у тој улици преко, ја не знам, ја нисам познао ни тебе ни Ступара.

Опт. ПЕТРОНИЈЕ СТЕВАНОВИЋ: Ја се од Воркапића нисам раздвајао, од Товарника се ја нисам са Воркапићем раздвајао, њега сам упознао највише и нон-стоп сам са њим ишао и био са њим. Волео сам га и шта ја знам, од првог дана.

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Воркапић је био у групи са полицијом и два, три добровољца, али то ниси био ти, ти си био у тој трећој групи.

Опт. ПЕТРОНИЈЕ СТЕВАНОВИЋ: Ја нисам био са Воркапићем? Ја сам био нон-стоп са Воркапићем.

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Јеси али са «Трндом», Миланом Воркапићем, званим «Трндо».

Опт. ПЕТРОНИЈЕ СТЕВАНОВИЋ: Да ли је Дрндова или није Дрндова, ја сам био и када смо одвели оно троје, четворо за Товарник у камиону, не колима када сте одвели, када смо на пункту тамо када је војска она нас зауставила, то сте Ви били, возили сте трамбус кабину, да ли је «Мерцедес» или ФАП, када сте оне заробили.

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Који дан, који дан?

Опт. ПЕТРОНИЈЕ СТЕВАНОВИЋ: Тог дана одмах, тог дана када смо оне опасне заробили, када сте рекли да се морају под хитно за Товарник да се одвезу, у плаву тренерку.

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Петроније, погрешно си, пробај вратити филм назад.

Опт. ПЕТРОНИЈЕ СТЕВАНОВИЋ: Можда сам погрешно, али ја.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, рекли сте и да је био присутан оно прво вече када су затворени људи у задрузи.

Опт. ПЕТРОНИЈЕ СТЕВАНОВИЋ: То стварно можда сам погрешно, али не, не бих смео гарантовати, углавном нас је била гужва тада, сви смо ми били збуњени, сви препаднути, уплашени, не смем сада да гарантујем, верујте ми, углавном та екипа, та група Девчић, Радојчић, ти које сам ја тамо видео, када сам дошао, разумете, верујте ми, можда сам погрешно, али тада у кукурузу по фаци ја не знам, можда грешим, ево верујте ми.

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: У кукурузу, да, ја сам се вратио по Вас.

Опт. ПЕТРОНИЈЕ СТЕВАНОВИЋ: Мени је он остао, разумете, када је рекао, шта ради, капију, сада бих могао да одвезем до оне рупе, ако нису заварили, да покажем, када си рекао «прелети, баци бомбу, тамо оданде туче». Они чардаци, они су држали тај пут према Вуковару, ваљда тамо иде тај пут. Ја не знам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, помињали сте неке затворене људе, те опасне, водите.

Опт. ПЕТРОНИЈЕ СТЕВАНОВИЋ: Ми смо одвели за Товарник, одмах тог дана.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Са ким?

Опт. ПЕТРОНИЈЕ СТЕВАНОВИЋ: Па, ја мислим да је господин како, Крњајић, Воркапић, да ли је Девчић био, углавном, они су напред седели, а ја и близнаци смо били позади, не сећам се Алексидис да је био.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли је то причате о 10.10.?

Опт. ПЕТРОНИЈЕ СТЕВАНОВИЋ: 10.-ом, одмах смо их похапсили те опасне.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Опт. ПЕТРОНИЈЕ СТЕВАНОВИЋ: Они су тренерке, Воркапић им је викао «изађи доле», отишли смо до кукуруза на крај улице, тај је био. Жена му је викала «није он кући», каже, «немој да пуцам, побићу вас све, нека изађе, видели смо га да је кући» и онда је он изашао у плавој тренерци, спортски обучен и тако довели смо га у СУП, потрпали смо у камион, одмах тог дана.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, шта Ви кажете Крњајићу на ово, пошто сте и Ви причали да сте неке заробљене водили?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Не, за ово први пут чујем 10.10. да су неки уопште вођени у Товарник, ја појма о томе немам.

Опт. ПЕТРОНИЈЕ СТЕВАНОВИЋ: Одмах.

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: А вероватно кроз истрагу, кроз изјаве те видеће се да, нити је Девчић, нити је Воркапић, нити Радојчић, ја само знам за ову двојицу полицајаца и зенгисту што сам рекао, 11.-ог су одведени. Ја их одвео, предао војсци, а ово камион, трамбус, први пут чујем.

Опт. ПЕТРОНИЈЕ СТЕВАНОВИЋ: Жути, не знам да ли је «Мерцедес» или ФАП, углавном трамбус кабина и војску смо срели, тамо су нас зауставили, Ви сте причали, ми смо били позади тамо и чували.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, суочење је довршено.

Опт. ПЕТРОНИЈЕ СТЕВАНОВИЋ: Могу да идем?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Можете. Да ли има још неких евентуално питања за господина Крњајића? Добро, изволите.

НАТАША КАНДИЋ: Ја имам само једно. Мени остаје до краја нејасно, оптужени Крњајић је журио из Товарника да дође у Ловас, тамо су му живели родитељи, то је његово место и он долази и у пола три одлази. Да ли можете неки разлог који га наводи да он, значи, не остаје да види шта се догађа, шта се догодило приликом напада, него одлази у село и не враћа се више, сутрадан на пола сата само?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите, да ли сте имали неки разлог, због чега сте се враћали у Товарник тог истог дана када је, после напада?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Објаснио сам, да је један полицајац повезао рањену жену која је рањена од гранате.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: То сте за неку Воргић тако сте рекли.

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Са њим сам отишао и ја, да, Видић, чини ми се, Видић. Објаснио сам да сам имао дан раније или два пред акцију наредбу министра Богуновића по завршетку акције да се вратим и да повучем део милиције. Значи, када смо дошли у Товарник, видео сам гужву, много људи пред станицом милиције, то је била родбина од ових из ТО и милицајаца да

виде да ли им је ко погинуо и како тече акција. Тада сам отишао за Шид, то је Х месец, касно је, ноћ је.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, то смо слушали.

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Нисам покушао ни да се, зашто би се пребацио у Товарник, у Ловас, био сам уморан, две ноћи нисам спавао. Видео сам родитеље.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Довољно је, господине Крњајићу. Изволите.

НАТАША КАНДИЋ: Да ли повлачи ту полицију о којој је реч и помиње министра Богуновића?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Има, госпођо, извештај, 10.10. за мном једно пола сата патрола полиције стиже, њих четворо.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ова полиција из Товарника се враћа?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Јесте.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, изволите.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Ја ћу само два кратка питања, боље речено разјашњења, али пре тога да се притужим на услове рада, видите, мене су колеге истерале, ја немам овде равноправни третман за столом, немам ништа и ево позајмљујем микрофон од колеге.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, идемо на питања.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Добро, то ће се вероватно променити у даљем поступку, па ће колега да пређе тамо, да се ја вратим на своје место. Дакле, у својој одбрани јуче, а и данас је споменуо у суочењу оптужени Крњајић ову двојицу коју је одмах привео и тако даље, па је јуче споменуо да је претходно то договорио са пуковником Петковићем, али је у једном моменту споменуо ради потребе ТВ, ја то нисам разумео, може ли да нам објасни.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Шта ради потребе?

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Ради потребе ТВ, између осталог и ради потребе ТВ, шта то значи, ја само у том правцу, ако може једну реченицу и само још једну реченицу да разјасни, да ли је поред оног «Лисца» како је он објаснио пуштен, јер је Петковић, који су мотиви, не улазим у то, био још један житељ села Ловаса, такође Хрват или само тај «Лисац» и ко је тог «Лисца» пустио?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, сачекајте да одговори, то је сада два, три питања у једном. Поводом ових навода ради потребе ТВ су ти заробљеници вођени. Шта је то значило?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Ја сам јуче објаснио да је пуковник Петковић издао наредбу да се доведу гардиста и полицајац, вероватно да их војно испитају и није он мени баш објашњавао на којем програму и када, јер је била као пракса да се заробљеници војници, то је радила и Хрватска, с једне или друге стране јавно прикажу на ТВ, да објасне шта су урадили, значи углавном да се прикажу јавности као заробљена лица.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И ово друго.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: И ово друго, поред «Лисца», да ли је било још једно лице, житељ Ловаса и да ли је он лично пустио «Лисца» или учествовао у томе, јер изразио је такву сумњу да је неко и тако даље, да не ширимо сада?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Јесте, било је још једно лице, али не из Ловаса, већ из Товарника. Лице се зове Хајдук Драган које је такође пуштено, лично сам га ја пустио.

Адв. ВОЈИСЛАВ ВУКОТИЋ: То је и речено у његовом исказу.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Још једно лице само, а ово име сада чујемо. Да ли је то такође лице хрватске националности?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Јесте.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Хвала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

Опт. АЛЕКСАНДАР НИКОЛАЈИДИС: За овог Тита из Зенице, да ли неко може да тврди уопште да је он припадник ЈНА или да је капетан, то до данас нико није знао?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Тако су Ацо тамо причали, а ја сам га једном приликом видео у војној униформи са чином капетана. Значи, имао је зелени онај цип, војни, то војник није имао.

Опт. АЛЕКСАНДАР НИКОЛАЈИДИС: Да ли има неки доказ неко да је он капетан и да је припадник ЈНА?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Био је у тој униформи, ја му ето не знам ни име ни презиме, а камоли остало.

Опт. АЛЕКСАНДАР НИКОЛАЈИДИС: Значи, само због униформе?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Јесте, да.

Опт. АЛЕКСАНДАР НИКОЛАЈИДИС: Хвала, немам више питања.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Да ли имате Ви, господине Крњајићу, још нешто да кажете што Вас евентуално нико није питао, а Ви сматрате за потребним да изнесете у својој одбрани?

Опт. ЖЕЉКО КРЊАЈИЋ: Па, не знам, мислим углавном да је све речено. Рекао бих само то, овај, када је ово суђење пре месец дана поново започело, тих дана порушили су ми кућу у Ловасу и не знам зашто се уопште узимају те изјаве од Хрвата дате 1991., 1992. године, 1993., Вуковар, Осиек, по мом, ја бих признао само изјаве који дођу директно овде да кажу, јер Шид је сада од Ловаса удаљен десетак километара попреко, три до четири километара. Сада људи у Ловасу 90% долазе у Шид у набавку намирница и са мноштем се срећу, рукују се, није то тако, није овако, добро је, овако је. Значи, дупли неки стандарди, аршини и ја се не осећам кривим, нагласио сам јуче, никога нисам убио, запалио, отео, силовао, пребио, малтретирао. Што се тиче овога рата, ја се само осећам као губитник, јер држава Хрватска, имам папире, остала је мени и мојој супрузи двадесетједну плату дужна да исплати. Штедна књижица, имовина, све ми је остало и мислим да, било је како је било, на овом суду је да разјасни и да пронађе чињенице, ко је крив нека одговара, а ко није, нека иде. Ето само толико.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, хвала. Сада може да се доведе оптужени Миодраг Димитријевић.

Адв. ГОРДАНА ЖИВАНОВИЋ: Председнице ако ми дозволите, без транскрипта без снимања.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Адв. ГОРДАНА ЖИВАНОВИЋ: Коинциденција потпуно интересантна, два адвоката Живановића бране два Димитријевића у овом предмету. Просто бих волела пошто сада Димитријевић улази у судницу, да покушамо да прецизирамо због транскрипта и због праћења целе ситуације, када је Димитријевић Миодраг, када је Димитријевић Јован, када је колега Живановић, када је колегиница Живановић, то сам просто уочила, па да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: До сада то није било ни спорно, ни нејасно.

Адв. ГОРДАНА ЖИВАНОВИЋ: Добро, да не буде због куцања и писања, јесте. Читамо, па заборавимо после детаље.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Само да вам кажем, у четвртак нећемо поподне држати суђење, значи још сутра поподне.

Адв. ЗДРАВКО КРСТИЋ: Само сутра поподне?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да, да не заборавим то после да кажем, ни пре ни поподне. Дobar дан. Изволите господине Миодраже Димитријевићу. Да ли сте разумели ову оптужницу?

Опт. МИОДРАГ ДИМИТРИЈЕВИЋ: Молим?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли сте разумели ову оптужницу?

Опт. МИОДРАГ ДИМИТРИЈЕВИЋ: Да, да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хоћете ли износити своју одбрану?

Опт. МИОДРАГ ДИМИТРИЈЕВИЋ: Да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Пошто Ви видим имате ипак године, када будете осетили за потребним, можете да тражите да седнете.

Опт. МИОДРАГ ДИМИТРИЈЕВИЋ: Па, добро.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ако хоћете можете и отпочетка да седите. Ове млађе нисмо то нудили, ове старије нудимо.

Опт. МИОДРАГ ДИМИТРИЈЕВИЋ: Не, нема потребе.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

Опт. МИОДРАГ ДИМИТРИЈЕВИЋ: Ја бих своју одбрану почео са тим, овај, што бих неке ствари морао да објасним из руковођења, командовања, са територијалном одбраном, као једним од елемената, једним од елемената овај оружаних снага СФРЈ тадашње. Територијална одбрана, сами назив њихов говори зашто је намењена територијална одбрана, значи, намењена је за територију изричито за ту територију, односно за регион. Ако је то зонски штаб или то је на пример као што је била у Ваљеву четврта оперативна зона, онда је то био регион шабачко-ваљевски регион и нигде другде на другом месту. Са том територијалном одбраном, са тим, овај, четвртом оперативном зоном руководио Републички штаб територијалне одбране Србије, значи та територијална одбрана може да дејствује, да делује само у Србији. Зонски штаб територијалне одбране је штаб који је потчињен том Републичком штабу територијалне одбране и у оквиру Зонског штаба по општинама су одређени општински штабови територијалне одбране, као на пример тада је било десет штабова територијалне одбране, општинских штабова територијалне одбране у Зонском штабу у оквиру четврте оперативне зоне, Зонском штабу територијалне одбране Ваљева. Каква је функција и надлежност те територијалне одбране овај у миру. Па, она у миру углавном обучава кадар,

формира јединице, опрема их, опрема их од новца који добија из Републичког штаба територијалне одбране, овај и обучава те јединице за борбена дејства. То је у миру. У рату, у рату командује са тим јединицама преко значи Зонски штаб територијалне одбране командује са јединицама општинских штабова територијалне одбране, а сваки тај општински штаб он има своје јединице тамо, не знам ни ја, чете, водове, одељења, одреде, батаљоне и тако даље. У рату је функција та, што Зонски штаб територијалне одбране прима наређења од Републичког штаба територијалне одбране за ангажовање сопствених јединица, на сопственој територији, значи нигде даље, не може Зонски штаб територијалне одбране да оде у Београд, па у Београду да изводи борбена дејства или нешто слично. Значи, изричито на месту где се формира. Да би неко од старешина дошао у ту територијалну одбрану, од старешина, активних војних лица, дошао у ту територијалну одбрану, потребно је да ЈНА односно ССНО ондашњи, Савезни секретаријат за народну одбрану, упути на рад, на рад, то је термин који се употребљава у територијалну одбрану таквог старешину. После упућивања на рад у територијалну одбрану, таквог активног старешину прихвата Републички штаб територијалне одбране и распоређује га у зонским штабовима територијалне одбране тамо где има упражњено формацијско место које одговара његовом ВЕС-у, чину, овај, способностима и тако даље. Ја сам у Зонском штабу територијалне одбране у миру постављен наредбом Републичког штаба територијалне одбране, обзиром да је Републички штаб територијалне одбране надлежан за постављење виших официра, за постављење нижих официра је, то је до капетана прве класе, потпоручник, поручник, капетан, капетан прве класе, надлежан је Зонски штаб територијалне одбране, а за ове друге, ниже тамо, подофицире, надлежни су ови остали.

Ја сам био на дужности по мирнодопској формацији, то је једна наредба, једна наредба, постављен за референта за оперативно-наставне послове у оперативно-наставном органу Зонског штаба територијалне одбране Ваљева, а по ратној формацији која је нешто мало проширенија у односу на мирнодопску формацију, другом наредбом опет Републичког штаба територијалне одбране постављен сам на исто формацијско место, значи, референт за оперативно-наставне послове у Зонском штабу територијалне одбране Ваљево. Бавим се искључиво обуком свих тих јединица које захвата тај Зонски штаб територијалне одбране, значи ангажују ме и у општинским штабовима и углавном на тој територији где Зонски штаб то захвата.

Сем те наставне функције и наставне улоге, ја у том Зонском штабу територијалне одбране нисам имао никакву другу функцију, никакву другу функцију. Једног дана ја се не сећам тачно датума, овај, командант тадашњи који је примао дужности Ђокић Ратко, долази и саопштава нам тамо у штабу да је добио наређење да припреми једну јединицу јачине одреда и да ту јединицу наоружа, спреми дообучи, дообучи и пошаље је у Другу пролетерску гардијску дивизију која се налазила на, распоређена на територији Славоније. Та Друга пролетерска гардијска дивизија она припада оперативним снагама ЈНА, тадашње ЈНА, а морам да Вам кажем шта су то оперативне снаге,

оперативне снаге се разликују у односу на територијалну одбрану по томе што могу да се употребе на било ком делу територије тадашње СФРЈ, значи из Београда може да оде у Љубљану, из Љубљане може да оде за Македонију или тако нешто, таква је јединица, оперативна јединица. Саопштава нам да треба да се припреми та јединица и да се овај упути у Другу ту пролетерску гардијску бригаду која је, чија је претпостављена команда Прва гардијска дивизија, која је била стационирана у Београду и она је под својом командом имала још неке дивизије. Знам да је имала још једну бригаду сигурно и не знам остале јединице које је имала, још је имала једна бригада та Прва гардијска пролетерска бригада и она је дејствовала негде тамо, онда је имала 250. друга оклопна бригада и право да Вам кажем не знам више јединице, али имала је углавном контингент тих јединица тамо. Моја функција каква је била, даље када је наређена та мобилизација одреда, одред иначе се мобилише на територији три општине, и то је тај зове се противдиверзантски одред ТО Ваљева, то му је прави назив. Он се мобилише из три општине – Ваљево мобилише један део снага, Лозница други део снага и трећи део снага мобилише Шабац. Каква је моја функција била ту? Одред сам себе мобилише, значи, команда одреда изводи мобилизацију сама за себе, а команда одреда и командири чета сви су обучени за тако нешто раније, значи обука се изводи доста раније, обучавају се, имају своје подсетнике и на основу тих подсетника у којима има оно подсећа се, радиш то, па радиш то, радиш то и тако нешто, има извод из формације у људству и у материјалним средствима. На основу тог извода информације, ту све пише, ако је то стрелац, на пример, Димитријевић Миодраг, њему пише тамо, следује му пушка, следује му то, следује му то, значи сва материјална средства која му следују, тако да онај ко формира јединицу, он то чита и формира јединицу из тога, значи помоћу тог задатка. Он се формира још поред тога има код себе картотетку такозвану јединицу картотеку за сваког војника, то је картон један на коме пише његова дужност, ВЕС, оделење где је распоређен, вод и тако даље и тако даље. Значи, то се зове јединична картотека, на основу тога они формирају тај свој батаљон, одред односно. Ја имам улогу ту да пратим, да пратим, буквално, формирање тога одреда и тамо где нешто не иде, не иде, значи неки општински штаб од ова три штаба из којих се попуњавају, да то пренесем команданту, а то је командант Ђокић да би он интервенисао код тих штабова да не знам ни ја, ако се слабо одазивају људи на позив, а слабо су се одазивали, овај, да их упозори да то појачају и побољшају. Појачавали су и побољшавали су се ти општински штабови на основу захтева тог, односно наређења тог команданта и на, овај, а то су чинили за све оне људе који су евентуално покушавали да ескивирају или да побегну, доводили су их са милицијом, госпођо те људе ту. По природи посла ја иначе познајем то како се формира та јединица и зато радим и помажем том одреду у формирању те јединице. Моја веза непосредна са тим одредом је никаква, јер ја немам никакву командну дужност са њима, апсолутно је командант, командант одреда које је постављен наредбом и он то све ради и организује. Једино

кажем моја је функција била та што сам то морао да обавештавам команданта о томе.

Ја бих само хтео овде још да кажем састав команде тог одреда, мислим да је веома битно да се то зна, то је командант одреда, официр, то је помоћник команданта за морални рад и уједно заменик команданта, исто официр, то је орган безбедности исто официр, то је помоћник, ту је мислим, ту је помоћник команданта за позадину, исто је официр и ту је референт за опште послове, као сваки референт за опште послове овај, то је млађи официр. У одреду има од јединица, три противдиверзантске чете, те чете рекао сам где се формирају већ, ова једно Ваљево, једна Шабац, једна Лозница, затим диверзантски вод, затим позадински вод, затим одељење везе. Укупно у одреду има са официрима, подофицирима и војницима, негде око 400 људи, 350 до 400, мислим да је 380, али није битно, ту је толико. Иза формирања тог одреда које је обављено у овај Ваљеву, ја настављам да будем и даље са одредом који се упућује на обуку у гарнизон Шабац. Зашто у гарнизон Шабац? Зато што у гарнизону су постојали услови за извођење обуке, као стрелиште аутоматско, тамо и остали кабинети и тако даље и тако даље, за оно што треба да се изводи. Ту обуку изводе апсолутно старешине одреда, значи сами они изводе своју обуку. То је углавном се изводи нека општа обука, то је да Вам то, да Вас не гњавим, али то је то, углавном кретање на бојишту, коришћење заклона, коришћење земљишта, онда гађање, између осталих је ту и такозвано упуцање снајпера. То је један термин овај то ови који су били у војсци, они знају шта је то упуцавање, где је нишанција који је задужен са снајпером, овај, посебним једним методом, проналази средњи погодак у слици погодака, проналази средњи погодак тог снајпера, где тај снајпер најбоље носи, да ли он мало скреће од нишањења и тако даље и тако даље. То Вам причам да бисте овако схватили и то.

Ја сам тамо исто обзиром да сам по обуци, упућен за помагање, за помагање њима тамо у, пошто сам познавао систем, како систем функционише тамо у раду, то је одређивање кабинета и тако даље и тако даље и тако даље, овај, и позадинско збрињавање значи да им помогнем тамо и познајући људи у гарнизону Шабац, да они ту своју обуку једноставно реализују. У току обуке тамо где ја нисам био способан да им обезбедим, да им обезбедим нормалан ток, ја сам извештавао претпостављеног команданта да он преко надлежног команданта гарнизона интервенише да се та обука нормално развија. Опет над тим одредом никакву командну функцију ја немам, апсолутно командну функцију има пуковник Ђокић, под чијом је он апсолутно командом, као и цео зонски штаб. Ђокић саопштава једног дана да треба да се крене на тај задатак за Товарник, да се та јединица, пошто је спремна, пошто је завршила ту обуку тамо у Шапцу, да се та јединица преда Другој пролетерској бригади. Поред тога, тој Другој пролетерској бригади командант Зонског штаба територијалне одбране Ђокић одлучује, ја не знам по чијем наређењу, да поред одреда пошаље још две територијалне чете које су из Љига и из Лајковца, значи једна је из Љига, једна је из Лајковца да их прида тамо, односно да их претпочини такозвани, а објаснићу Вам касније

шта то значи, претпочини их тој Другој бригади. Ђокић из неког, то је командант, да сада не понављам опет, из неког ранијег искуства које је имао када му је једна бригада овај из Лознице одређена да се прабаци на то ратиште у Славонији, ја сам био одређен да ту бригаду доведем до Шида и да у Шиду на сточној пијаци ту бригаду предам, предам некоме који ће да ми се јави тамо за пријем те бригаде. Ја сам ту бригаду по ноћи предао том неком, нека тројица комисија, пуковник један и два потпуковника, да прихвате ту бригаду. Они ту бригаду прихватају од мене. Ја нисам имао даље задатак да водим ту бригаду. Та бригада је остала ту, натоварена је у аутобусе и тако даље. Ујутру када ја сам преноћио ту у аутобус који сам имао ту и ујутру ја са тим возачем враћам се за Ваљево, јер сам предао и враћам се за Ваљево. Када су ови војници из аутобуса видели да мене нема ту, да нема активног војног лица, схватили су то да је нека подвала и једноставно кажу они, оним аутобусцијама, окрећи назад, правац Лозница и покупе се. Ђокић имајући то искуство, он мени наређује да ја поведем овај одред и ове чете у Товарник и предам тој бригади. Он ми то наређује усмено, никакве наредбе није било, уопште, али је било то да овај, да ја идем да их предам тамо. Какве су надлежности територијалне одбране Зонског штаба Ваљева у односу на обуку и формирање јединица ТО, чување материјалних средстава и тако даље. Тај штаб територијалне одбране у својим магацинима за све те јединице има одвојена средства која се чувају, ако је то стотину пушака, стотину, петнаест пушкомитраљеза и не знам тамо да не набрајам та материјална средства и тако даље, овај, и чува та средства. Негде у 1991. години, то је прва полвица 1991. године, оперативна армија, односно Генералштаб Војске Југославије наређује да се та средства, значи те пушке, то оружје и то остало, из магацина територијалне одбране све покупи и пребаци у магацине оперативних армија наводно да територијална одбрана не би то изнела некоме другоме и тако даље, јер тамо су наводно боље чувана, код оперативних јединица. Мени се на тај задатак не иде, на тај задатак, јер опет оним искуством да је она јединица побегла отуда из Шида, ја овај не иде ми се, међутим, Ђокић одлучује да ја ипак идем и онда одлучује да и он лично иде и да преда те јединице овај Другој пролетерској бригади, гардијској бригади, а да ја идем са њим као помоћник. Наређује да се крене, то је једна мешовита колона, састављена од аутобуса из три аутобуска предузећа и неки, неколико је било војних возила која су добили од бригаде, где је требало да се јаве ове јединице тамо. Ја се углавном налазим на зачељу колоне, овај и скупљам оно тамо што остане, да тако кажем, иза те колоне. Стиже се у Товарник у команду Друге пролетерске гардијске бригаде. Из те колоне Ђокић и претпостављам, претпостављам, ја то не знам, јер нисам био тамо, Дарко Перић обавезно као командант одреда, одлази и овај из општинског штаба територијалне одбране Љиг за ону чету и за другу чету Вељовић, капетан прве класе који је уједно био и командир чете, одлазе у команду бригаде и ту те јединице територијалне одбране претпочињавају тој команди, значи предају их њима на даљу употребу. Ђокић и Перић и ови овај начелници општинског штаба територијалне одбране, Милинковић Будимир за Љиг и Вељовић за Лајковац, добијају задатке од

Друге пролетерске гардијске бригаде где ће да се распореде, значи, добијају одлуку о распореду снага у зони дејстава те бригаде. Ја чекам у колони возила, а Ђокић са Перићем одлази, пошто је дознао да одред треба да буде у Чаковцу, да ове друге две чете треба да буду у Ловасу, овај, Ђокић видевши да је тај пријем, сам пријем то некако неорганизован и то, Ђокић цени да је најбоље да он оде до Чаковца са командантом и још не знам ни ја ко је био још, још је неко био, мислим да је Плавшић Миро био још у тој делегацији, да оде да извиди тамо где ће бити распоређен овај одред и да се то не би чекало, касније када одред стигне и тако даље и одлазе сами, одред остаје у Товарнику да чека њихово решење. Тамо су они ваљда то распоредили те јединице, нашли објекте, нашли у Месној заједници, одлучено је где ће да се сместе, један део је био у школи и тако даље, то сада није битно, али углавном Ђокић се враћа, враћа, преузима одред и мени наређује да идем са одредом. Значи, обзиром да је тамо највећи део снага, негде око четиристотине људи, ове друге чете друге било је негде око двестотине људи, мање од двестотине људи, овај, он одлучује да ја идем са одредом у Чаковцу, ја мислим да је то сремски Чаковац. Има два Чаковца.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Окрените се овамо, господине Димитријевићу.

Опт. МИОДРАГ ДИМИТРИЈЕВИЋ: Да је то сремски Чаковац. Одлука је Ђокића да ја останем ту у Чаковцу поред Перића. Који задатак је заправо мој тамо? Тамо ми је задатак да пружим помоћ овај том одреду, ако негде наиђе на проблеме по позадинским питањима, обзиром да сам познавао функционисање тих позадинских елемената, да сам познавао и људе који су радили у тим позадинским елементима, у тој позадини, био сам у могућности да му саветима препоручим коме да се обрати и зашто, ако му негде нешто шкрипи, храна, муниција и тако нешто, или као што је и наилазио на неке проблеме, коме да се заправо тамо обрати. Поред тога, дао ми је, имао сам задатак да ако командант Друге пролетерске гардијске дивизије, односно бригаде, под чијом је командом, апсолутном командом овај одред, ја се извињавам што говорим мало гласно.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Гласно и треба.

Опт. МИОДРАГ ДИМИТРИЈЕВИЋ: Јер треба?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И треба гласно због транскрипта.

Опт. МИОДРАГ ДИМИТРИЈЕВИЋ: Онда је ОК, добро, хвала. Да евентуално ако тај командант бригаде одреди неки задатак за употребу овог одреда који није примеран способности и знању тог одреда, да одем до њега и да га буквално молим, буквално молим, јер ја немам права ни надлежности да ја њему наређујем или да тражим на пример да се тај одред на одређени тај задатак, да га молим да му да неки лаганији задатак, значи нешто што он може да извршава, као неко обезбеђење негде нечега и тако слично. Тај одред није био способан да извођење неких тежих задатака, као напад неки или тако нешто, мислим те теже задатке уопште. Значи да идем да измолим тамо тог команданта, обзиром да се ми нисмо познавали уопште ја и тај Лончар, који је био командант те Друге бригаде, да се ми нисмо познавали, значи ја сам требао да идем тамо код њега да га молим. И трећи задатак је био да се ја

нађем поред тих људи тамо, чисто из неког моралне неке подршке због тога што раније оно када, рекао сам Вам, када је бригада отишла, видела је да нема активног војног лица, па они једноставно ухватили тутањ, збрисали, да не би се десило то тако и са одредом, значи ја сам био ту као неки представник, као неки који ће мало да их морално подржи и тако даље, и друго, другачије, много другачије се понашају ти војници ако им ја нешто на пример кажем, заклони се овде овако или уради заклон овако, ископај га овако, пази на ово, пази на оно. Они другачије, они то прихватају много другачије него када то дође њиховом командом, где су све резервне старешине биле.

Моја надлежност директна или за руковођење или командовање било каквим одредом, не постоји. Госпођо председавајућа, то постоји један термин – претпочињавање. То претпочињавање је такав термин који јединицу која се неке претпочињава, апсолутно по свим елементима ставља у надлежност. Значи, ако је одред био претпочињен тој Другој бригади, та Друга бригада има апсолутну надлежност да одреду одреди на својој, у својој зони одговорности, где хоће и на какав хоће задатак, на какав хоће задатак. Због тога сам ја баш и остављен ту да не буде на какав хоће задатак, него на оне задатке, да га молим, ето да се договорим са њим да то не уради тако. Иначе, командну дужност ја немам ту апсолутно никакву, никакву над овим одредом. Апсолутну, чак, чак, нема никакву командну дужност ни командант Зонског штаба територијалне одбране Ђокић који је тај одред и довео ту. Самим тим што је Ђокић тај одред довео ту и претпочини га је, предао га је, званично га је предао, ту Ђокић губи функције више командовања над тим одредом, али задржава функцију да мене негде ангажује на нешто, на неким пословима и тако даље, овај и тако сам ја и добио ове задатке које сам добио. Значи командна функција нема, а оно остало све иде. Е каква је надлежност на подручју борбених дејстава Ђокића? Никаква, никаква, већ сам то напоменуо, да је апсолутна надлежност команде Друге бригаде коме је јединица претпочињена. Исто тако, та команда је надлежна и за ове две чете из Лајковца или Љига. Чете те две чекају у Товарнику тамо, то сам ја после видео ко их је послао, у Товарнику Ђокић се враћа, тај командант одреда се враћа, односно командант Зонског штаба се враћа у Товарник и тамо затиче једну од тих чета. Једна од тих чета је већ у току 09.-ог, то је 09.10.1991. године, је била упућена по наређењу тог команданта Лончара, пуковника, већ је била упућена са возилима тамо у Ловас негде у неком прикрајку су чекали ваљда, не знам где је то било, како је било, стварно не знам где су чекали, углавном је он њих упутио тамо. Ова друга чета која је требала да иде тамо, она није упућена, због тога што су војници и оно старешине, то је била чета из Лајковца, ваљда купили тамо негде неко прасе, па су пекли, да сада не причам то, и овај им је дозволио да остану ту, командант бригаде им је дозволио да остану ту до сутра. Рекао сам већ шта је то претпочињавање, овај. Самим овим што је одред претпочињен бригади, овој Другој пролетерској гардијској бригади оперативној јединици, одред као такав губи свој идентитет територијалне јединице. Значи, он сада добија функцију ону коју има бригада, као и бригада, као и свака друга бригадна јединица, па он и подлеже свим тим осталим

задацима у оквиру тога. То није по закону, то није по стратегији оружане борбе уопште, уопште, јер је то немогуће, немогуће, ове јединице, јединице територијалне одбране не могу по стратегији оружане борбе да се употребљавају на територији друге републике. Ко је то наредио, он је наредио ван закона. Ја сам овако као човек, могу да Вам кажем, могао да спречим да тај одред не оде тамо, врло лагано и без да идем на суд, само да сам шапнуо једном војнику, једном, једном војнику да нема права нико да их одреди да иду у другу републику, одред би се распао, јер би то оно од уста до уста ишло и одред би пукао. Да ли би неко дознао да сам то ја рекао или нисам, али ја то нисам рекао из неких других разлога, зато што једноставно сматрао сам да би то било апсурд да ја то тако нешто направим.

Све обавезе по питању руковођења и командовања, рекао сам, прелазе на Другу бригаду која њих, која тај одред рачуна као сопствене јединице, значи исто оне чете губе идентитет за које сам рекао. Ни до Товарника, када је одред предат и када су чете предате, ја нисам имао никакву командну функцију над одредом, а посебно над тим четама које су биле из других општинских штабова, из два друга општинска штаба, Лајковац и Љиг, значи ја немам везе са тим стварно немам никакве везе са командовањем. У односу на бригаду где су јединице претпочињене, Зонски штаб територијалне одбране нема никакву функцију са том бригадом и са одредом и са четама и са свим тим, нормално преко бригаде, командује Прва пролетерска гардијска дивизија из Београда. Значи, ово све пада у воду. Самим тим што Ђокић као.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Немојте молим Вас да ометате окривљеног.

Опт. МИОДРАГ ДИМИТРИЈЕВИЋ: Ђокић.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

Опт. МИОДРАГ ДИМИТРИЈЕВИЋ: Нисам Вас чуо, опростите молим Вас.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Само Ви наставите.

Опт. МИОДРАГ ДИМИТРИЈЕВИЋ: Да наставим? Овај, значи Зонски штаб нема никакву надлежност над овом бригадом, апсолутно никакву, нема никакве везе – прво што су две различите структуре, овај, оружаних снага, апсолутно две различите структуре. Према томе, Ђокић не може да испољи никакву овај иницијативу тамо да се нешто решава или да се нешто не дешава. Самим тим немам ни ја, одакле ја, нити сам у саставу те бригаде, нити сам било где, према томе немам везе уопште са њима. Ова јединица је под командом овај те бригаде, а бригада је под командом Прве гардијске дивизије, овај, насупрот томе што је она у туђој републици. У овоме рекао сам малопре да је присутан био Перић као командант одреда у примопредаји тој, у Товарнику. Ја сам то дознао из разговора са Перићем касније, када смо дошли у Чаковцу, онако чисто невезани разговор, овај, ко је био, међутим, нисам сигуран да су сви они били тамо. Значи, Ђокић је био сигурно, Перић је био сигурно, ови мора да су били и ови из општинских штабова тамо, тако да ја не знам ко је још био, али је био, претпостављам да је био и тај Буда, тај Будимир из Љига и тако даље. Ко је био присутан тада у Другој пролетерској гардијској бригади, који су примали тај одред и те чете и то не знам, јер нисам био присутан тамо, фактички нисам био, ја сам био тамо у неком возилу седео и

чекао да се то све расправи и да се то расчисти. Знам да је Ђокић био тамо, а то вероватно он зна ко је био и ко је примио те јединице у бригаду, у бригаду тамо.

Ја конкретно са том бригадом нисам имао ама никакве везе, никакве везе, ни командне, ни било какве, ни ништа. Одред је упућен комплетан у Чаковец, комплетан у Чаковец, а ове две чете су упућене овамо у Ловас. По наређењу команданта Прве гардијске дивизије, то је сада ћу да Вам кажем, то је строго пов. 851-25 од 09.10.1991. године, у тачци 2. ако дозволите и ако треба да прочитам ја ћу то да прочитам, овај, командант одређује и наређује овако – «одред Ваљево улази у ваш састав», наређује Другој бригади, улази у ваш састав, «ангжовати га у целини», као што је одред и ангажован у целини у Чаковцу, «или га поделити по оклопним батаљонима и механизованим батаљонима», то он одлучује. Па, каже, «рачунати га као формацијску јединицу и обезбедити сигурне везе и командовање». То одређује за њега, то није било потребно апсолутно ни да каже, обзиром да је рекао да се, да је наредио да се тај одред претпочињава, а он се по наређењу из Републичког штаба територијалне одбране, претпочињује тамо тим јединицама. Поред тога, у том наређењу, командант Прве гардијске дивизије још овај наређује ово и каже «одреде ТО који се претпочињавају бригадама, прихватити, организовати, припремити их за извршење борбених задатака», па каже даље, «проверити њихову оспособљеност», то је веза она што сам ја ту, да би евентуално утицао да се не употребе у неким задацима који, «обезбедити извођење обуке и опремити их по потреби», значи ако нешто немају да им да, па даље каже «у почетку их ангажовати за извршење мање сложених задатака», госпођо, «сматрати их својим јединицама», опет напомиње то као да би био сигуран да они то нешто не погреше, даље, «упозорити их на понашање у борби и ван борбе, функционисање војних судова и спречити да пљачкају, краду и врше недела над становништвом и материјалним добрима». У том наређењу прецизира својим потчињеним командама то. Па даље каже, «органе безбедности ангажовани на процени стања безбедности одреда ТО», то је овај одред који је дошао из Ваљева, «који вам се претпочињава и пружити им помоћ да се у безбедносном смислу потпуно организују». Још једну ствар каже, «још једном упозоравам на обавезу и квалитет израде документације», то је за минска поља, то није, конкретно није овде сада да бих то, касније да обрадим. То је у том акту команданта дивизије, којим он тражи, односно објашњава ово. Дежурни оперативни у Првој војној области, у Првој војној области, њему, Првој војној области је потчињена гардијска дивизија ова и каже овако, значи и они су обавештени да је овај одред стигао и каже, «у току дана у јединицу», они извештавају Генералштаб, Прва војна област извештава Генералштаб и каже, «у току дана у јединице Прве војне области стигли су следећи одреди», па онда каже, «одред ТО Ваљево тристотине људи у Другу пролетерску гардијску бригаду», значи defacto је она стигла ту. То је то што би имало и још потврђује ово – «у састав бригада, на простору Славоније», то је тај простор, они су ангажовали још више тих одреда и каже «ушло је десет одреда ТО», значи под директном командом овај војске, оно

што сам Вам већ рекао, да прелазе у састав оперативних јединица и значи десет одреда ТО и једна добровољачка чета. То је од овога што су, то су они њима ту наредили.

Од Ђокића, од, пошто је дознао ангажовање одреда на, у Чаковцу и ове две чете у овај Ловасу, вероватно је, ја то не знам заиста, није ме ни интересовало, једна чета из тог одреда била је упућена у место Опатовац и једна чета вероватно у Миклошевце или Томпојевце, ја то не знам, нисам био тај који то треба да зна, тако да нисам знао где су били распоређени. Тада када мене Ђокић одређује да будем са тим одредом, ја нисам добио никакву писмену ни наредбу, нити, уосталом наредбу није имао права да напише уопште, нити писмено наређење, нити било шта да ме ангажује ту. Ја сам на то, то прихватио некако као тако, као нормално, међутим, Ђокић није мене ни са чим, ни са чим обавезао да ја будем у некој, у саставу те Друге бригаде или да нешто радим у саставу те Друге бригаде, овај, Друге пролетерске гардијске бригаде, тако да ја једноставно ту нисам, не знам ни да ли сам уопште, да ли сам уопште, да ли сам уопште био представљен њима да се налазим ту, тој Другој бригади, не знам, али мислим да нисам. Оваквим својим наређењем Ђокић који наређује мени да будем тај помоћник, није помоћник него да помажем тамо, по позадини и овим другим елементима, Ђокић није имао права, није ни могао мене ни на који начин да веже за Другу бригаду, ни на који начин, тако да овај или да мене учини на пример, да ме учини надлежним над Перићем, обзиром да је надлежна команда Друге пролетерске гардијске бригаде, то сам већ рекао. Ово када сам рекао да је постојала, да није постојала наредба никаква написана, она није могла да постоји, обзиром да је Ђокић ненадлежан, ненадлежан да напише наредбу, наредбу, јер објаснићу касније како се пише наредба и какав је ток, значи није постојала наредба, није постојало писмено наређење уопште. Ја сам једино, једино неко наређење видео после шеснаест година, или седамнаест година у МУП-у Београд, када су ме звали ту на саслушање и када сам био притворен овде, када ми је Срђан, не могу то, касније ћу рећи како се зове, када ми је подместио, да се тако изразим, испод носа то наређење писмено, да видим за тренутак, то је само било можда тридесетак секунди, где сам ја прочитао нешто, «Димитријевић Миодраг», тамо, тако нешто прочитао, координатор неки и тако и он је то ваљда сетивши се да је погрешно што је то уопште показао, он је то брзо повукао назад и тог наређења, госпођо председавајућа, нема нигде или макар нема код нас у списима, нема код господина тужиоца, нема нигде тога, то се изгубило. А знате зашто се изгубило? Да, изгубило се зато што у њему пише тачно шта ја треба да радим, односно, овај, да немам никакве обавезе према овим другим тамо, зато се изгубило, значи сакривено је, или је то војска сакрила, или неко је то, неко је сакрио, углавном неко је сакрио, ја не знам ко га је сакрио. Ја нисам могао једноставно да Перић Дарку, да овим четама тамо било шта наређујем, јер су они за мене, без обзира што сам ја потпуковник, чин не одређује надлежност, него положај одређује надлежност, ништа да наређујем, било какво моје наређење у односу на одред,

на Перића, на ове две чете тамо, било је ништавно, ништавно, јер једноставно немам такву улогу.

Моја улога је такође ништавна тамо, обзиром да је бригада надлежна за своју зону одговорности, насупрот ономе што мени тужилац тамо када ме је саслушавао, то није употребљиво? Насупрот онога што мени тужилац рече да је моја зона одговорности, али добро, то је његова ствар. Е, када ме је Ђокић одредио да радим ове послове које сам Вам рекао да радим, то су ова три посла, овај, он је то наредио усмено, он је то искористио своје командантско право, да он то нареди, по оном принципу – изврши па се жали, овај. Ја сам то прихватио тако, пре свега у Чаковцу, зато што је то у Чаковцу било доста мирно, није било никаквих проблема и то сам прогутао. Међутим, касније када се дошло овамо, када сам дошао, када ме је пребацио у Ловас, овај, онда је била друга ситуација, али опет је била друга ситуација у односу на мене, за шта нисам могао. Прво што овај, зашто нисам могао да се жалим ни на то прво, ни касније на то друго, на ту другу одлуку његову да ме премести тамо и тако даље. Прво што су се догађаји врло брзо развијали, овај и мало сам времена имао, друго, овај, задаци у Чаковцу, рекао сам, нису били тешки и треће, једноставно ја нисам имао на основу чега, значи могао сам само на основу усменог наређења, да поднесем било коме жалбу, јер жалба се подноси својој претпостављеној команди. Ја моју претпостављену команду нисам имао ту, обзиром да је то Друга бригада, Друга бригада, Пролетерска гардијска бригада, ту на тој територији. Од мене као неког не знам ни ја тамо, није могла да прими никакву жалбу, обзиром да се било какви поднесци подносе њиховој претпостављеној команди, а њихова претпостављена команда треба после да прослеђује тамо не знам ни ја Зонском штабу и тако даље. Значи, овај, они чак нису дужни, апсолутно нису дужни та Друга бригада, да моју жалбу који нисам њихов старешина, уопште приме, значи једноставно, не морају да је приме. Зато се нисам ни стигао да жалим.

Рекао сам да је Лончар, тај командант те Друге бригаде ту, у зони његове одговорности, а зона одговорности је цела зона места, објекти, све оно остало где се налазе његове јединице, а његове јединице су *defacto* сада нису формацијске, али *defacto* су његове и одред и ове две чете, значи поред његових формацијских јединица тамо које има, не знам ни ја, два батаљона, механизована, не знам тенковске батаљоне, два тенковска батаљона или нешто друго, поред тих јединица, дивизионе неке и тако даље, он их са овим јединицама овај руководи. Значи руковођење и командовање је апсолутно његово ту. Какве су могућности Лончара да мене који сам се негде појавио тамо у Чаковцу, касније сам се појавио у Ловасу, да мене ангажује, никакве, буквално никакве. Или, пак, да не будем категоричан, могло је да дође до неког ангажовања, али је то морало много дуго да путује, папиролошки. Ја ћу Вам то после објаснити како се наредба пише, о постављењу и тако даље, да не би то сада, сада само Вам кажем да значи није могао никако. Једино је Лончар можда могао тада ме употреби овако, да ме зовне, ако зна тамо, зовне ме тамо у команду и каже, «знаш шта, ти си тамо на том терену, дај мало ако можеш да помогнеш да радиш као обавештајац, на пример, као обавештајни

официр или пак, да прикупљаш неке податке безбедносне из безбедности или да будеш сарадник» и тако нешто. Значи, такоа је могао да ме ангажује на реч или на молбу, да тако кажем. Иначе, законски ништа. Папирилошки да би се то решило, то је много дуг пут, требало је да ме скину са садашње наредбе са којом сам постављен, место на коме сам сада постављен, значи ту. Требало је да та наредба буде прослеђена, то скидање са наредбе, Републички штаб територијалне одбране који је надлежан за моје постављење и који ме је поставио, да он укине ту наредбу и да ме стави на располагање Савезном секретаријату за народну одбрану. Савезни секретаријат за народну одбрану на основу тога што сам ја слободан, а има потребе у овој Другој бригади, он доноси решење да се ја вратим у оперативну армију и упућује ме у Прву војну област. Мало Вас оптерећујем, ја то морам да кажем. Прва војна област сада овај издаје своје наређење па ме упућује у Прву гардијску механизовану дивизију. Прва гардијска механизована дивизија доноси своју наредбу, па ме упућује у бригаду тамо на то место где је упражњено и све то под условом да такво место, место формацијско у тој бригади постоји. Значи мора постојати формацијско место да бих ја био постављен тамо. Све остало, не долази у обзир. Ја то мало се изражавам тако, али морам да Вам кажем то, на моју несрећу, Лончар није покушао да ме постави овај он са неком својом наредбом негде и тако да ме ангажује, јер да ме је поставио, ја бих побегао, једноставно бих отишао, јер бих знао да је то ненадлежно и да он нема права да то уради и то би ми било покриће да ја једноставно напустим, напустим ту територију на коју сам доведен, силом доведен, то наглашавам, силом доведен.

Ја никада нисам био позван у ту команду, надлежну команду Друге пролетерске гардијске бригаде да ми се било шта каже или да се разговара са мном или да се упознамо, то да је потпуковник један дошао па да каже, мајмуне, ко си ти, овај, шта ти тражиш овде, шта радиш овде. Никада, никада, ни са чим, једино сам једном отишао тамо и то као незван, овај, са неким оклопним транспортером из, када смо прешли у Ловас тамо, када је он држао састанак са командантима, када је Лончар, Лончар држао састанак са командантима и командирима из своје бригаде, то је било 16.-ог ујутру, једино тада сам се ја пришљамчио незван, па сам отишао тамо шта се ради и шта ће да се дискутује. То постоји у овим документима, ја могу да Вам прочитам, да Вам одмах где то пише да је тада одржан, 16.-ог од 7 до 9 одржан састанак команде бригаде тамо у Товарнику. Зашто сам ја ишао непозван на тај састанак, само морам то да Вам кажем, па ишао сам због тога да бих дознао, овај, да бих знао, да би био у току, какве задатке заправо добија овај одред и какве задатке добијају те чете, да сам у току, да знам, па ако опет тај Лончар, исти Лончар, и ако ми је наређено овде да не сме да их ангажује на задацима који су опасни, да овај, предузmem неке мере да то не уради. Значи, само због тога, због информације да видим шта се ради и шта се дешава. Тада сам ја, обзиром да је Перић ишао тада са мном тамо, овај, тада сам ја Перића упознао са неким тамо пријатељима које сам знао, међу осталима са Милутиновић Милосавом, пуковником, који је артиљерац тамо био у тој

бригади и тако даље. Ја нисам, госпођо председавајућа, никакав акт добио ни до тада ни после тога, овај, о неком постављењу, сем што је ово, ово што ми је наређено усмено да водим рачуна о овим задацима о којима сам већ говорио. Морам да, малопре сам рекао да ћу рећи шта је наредба и тако даље. Наредба је правни акт којим се регулишу овај поједина статусна питања, статусна питања активних војних лица и наредба може бити овај општа или појединачна или посебна. Више се користи као појединачни акт, наредба, овај, наредбом се врше сва постављења активних војних лица, онда овај, по наредби може бити постављено активно војно лице које, већ сам рекао, само на формацијско место које постоји, значи никако на нека допунска формацијска места или тако даље. Да би се на неко формацијско место поставило активно војно лице, то формацијско, то упражњено формацијско место по мирнодопској или по ратној формацији, мора да овај опредељује да неки елементи као на пример, да бих се ја поставио, онда ту то формацијско место има одређен чин, ВЕС, исто као што на пример, за Вас госпођо председавајућа има да сте одређени, да сте овај дипломирали то и то, да сте били не знам ни ја, полагали државни испит, да сте овај доктор права и тако даље и тако даље. Е, исто тако постоји за то формацијско место где бих ја могао да се поставим, школска спрема, онда то формацијско место мора да буде стимулативно, не сме да буде овај да будем ја кажњен, да будем постављен ту, па да се са постављењем на то формацијско место, будем кажњен, онда мора да буде у вези је са службеном оценом да имам позитивну службену оцену да бих могао да се поставим на такво место, онда да испуњавам све једноставно све одређене критеријуме за то формацијско место да би био постављен. О надлежности сам Вам већ рекао ко је надлежен да постави, да напише наредбу о постављењу виших официра. То сам већ поменуо, мислим да нема овај конкретно за мене, то је Републички штаб територијалне одбране, овај и он је то учинио по наредби по мирнодопској и по ратној формацији. Свако моје постављење на било које место у зони одговорности или пак у Другу пролетерску гардијску бригаду, било је немогуће, немогуће, јер малочас сам Вам објаснио зашто је то то и како иде. Наредба о постављењу на дужност у персоналној евиденцији активног војног лица овај чува се где спавају још унапређења, у том персоналном досијеу, унапређења, прекоманде, школовања, курсеви, оцењивање, редовне и ванредне оцене, казне, похвале, награде, да сада не набрајам, овај. У књизи формације, за формацијско место исписано је, исписани су задаци које то лице постављено на том месту обавља. Значи, defacto пише ради то, ради то, ради то, ако је командант као командант, ради то, ради то, ради то и тако даље. Ко се, е само да Вам кажем то, да се наредба о постављењу активног војног лица чува двадесет година, до данас од тог догађаја, од 1991. године, нема двадесет година, госпођо судија, према томе, та наредба ако постоји, ако постоји и ако је написана, а није написана, то Вам тврдим, овај, мора да се нађе у овим документима овде код Вас, мора да се нађе, она не може бити уништена уопште. Ко се заправо упознаје са наредбом? Са наредбом се упознаје онај на кога се наредба односи и упознају се оне јединице које су на неки начин

везане за мој долазак тамо, значи тамо где идем, ту су поднете. Услови, рекао сам Вам већ који су за да бих се ја тамо не знам поставио, да се укида наредба та и та и тако даље, сада је то много компликовано, овај и тако, тако да једноставно била је велика процедура, велики временски период, тако да од тога није било ништа, нити је могло шта да се уради. Када већ говорим о наредби, онда морам да кажем нешто и о наређењу кога сам малопре поменуо да сам видео фотокопију тамо у 101 или 110 овај доле код ових СУП-оваца, МУП-оваца, у Београду и тако даље, шта је наређење? Наређење је појам за обављање појединачних задатака и углавном су та наређења појединачна, мада могу бити и групна. Појединачна наређења у војсци су кратка, јасна и да се разумеју. То пише у правилу службе ЈНА и усмерена су углавном на појединца, после таквих наређења кратких и јасних, обично се пита, јеси ли разумео, овај, она војнички, разумео сам друже, мајоре или не знам друже капетане и тако даље или пак, тај који прима наредбу, наређење, он каже, нисам разумео, објасните ми то и то. Али је то наређење, то је много другачије него што је наредба. Посебна наређења, ако су усмерена на задатке ван формацијског места, значи ако по позадини овај то не постављате се на место помоћника команданта за позадину, него се постављате, неки задатак јесте, помоћник команданта за позадину, али неки задатак који није у опису тог радног места, онда овај, функционалне дужности мора да се јасно прецизирају, да се испишу шта још тај поред тога што већ је тамо написано, овај на том формацијском месту, шта још он треба да ради. Када су борбене радње у питању, овај, обично су ова наређења у писменој форми, обично су у писменој форми, обично се та наређења примењују у овај вишим командама. Међутим, та наређења не морају бити само појединачна, та наређења могу бити и групна, овај и могу се примењивати, обично ако су групна, она се примењују у вишој команди, као на пример, наређења за одбрану, наређење за напад, за јуриш, за десант и тако нешто и слично.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хоћемо да пређемо мало на праксу са те теорије, да дођемо до места Ловас?

Опт. МИОДРАГ ДИМИТРИЈЕВИЋ: Па, ја, овај, обзиром да је ово све везано за Ловас и за руковођење и за командовање.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Само моменат, изволите.

Адв. БРАНИСЛАВА ФУРЈАНОВИЋ: Пре него што наставите са саслушањем, да ли могу да регујем, једну примедбу да дам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

Адв. БРАНИСЛАВА ФУРЈАНОВИЋ: Овде смо чули документ који је читао оптужени који носи ознаку строго пов. У списима предмета не постоји сагласност органа који је то прогласио војном тајном, где је ослобођен од дужности чувања војне тајне.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Постоји, нисте читали спис.

Адв. БРАНИСЛАВА ФУРЈАНОВИЋ: Не, ја нисам приметила, можда постоји.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Постоји.

Адв. БРАНИСЛАВА ФУРЈАНОВИЋ: Онда у реду, извињавам се.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Постоји. Изволите наставите.

Опт. МИОДРАГ ДИМИТРИЈЕВИЋ: Хтео бих нешто да кажем о одлуци, о одлуци као документу. Одлука се доноси на основу задатка претпостављене команде да се неки задатак изврши. Ко заправо доноси одлуку? Одлуку доноси онај који треба да изврши задатак. Да би донео одлуку, тај који треба да изврши задатак, он мора да овај донесе закључке из оног наређења који му је претпостављени наредио. Затим, значи у глави да то реши и да онда овај реши на који ће начин он то да уради. Одлука је неприкосновено команданта, право команданта и он само може да донесе такву одлуку за употребу својих снага. Кроз одлуку се формира борбени поредак јединице, онда који ће да обезбеђује извршење борбеног задатка који му је наређен од стране претпостављене команде. Одлуку одобрава претпостављени или усмено или лично или телефоном и тако даље, задаци из одлуке су непроменљиви. Значи, ако Ви одлучите да мене поставите овде, да ја стојим овде, ја се одатле не могу померити све дотле док Ви мени не наредите да ја одатле се склоним. А Ви ћете ми наредити онда када Вам више ту не требам. То је одлука. Саопштавање одлуке почиње овај са речима «одлучио сам», значи то је изричито моја одлука, без обзира шта сте Ви мени наредили и како сте ми наредили, ја сам одлучио, одлучио сам. Када се донесе одлука, онда се припрема заповест, заповест има много више тачака, отприлике око двадесет тачака и у њој су прецизирани задаци како се решавају. Прво се на почетку, тачка 1., тачка 2., тачка 3., упознаје са општим подацима о непријатељу. Затим се упознаје са подацима о сопственим снагама, затим се упознаје са подацима о суседима и онда одлука, а иза одлуке на основу те одлуке, он даје задатке потчињеним јединицама. Ово говорим зато што то морате знати у даљем процесу шта се ради. Ко одобрава одлуку? Одлуку одобрава претпостављени старшина. У конкретном случају, могу да Вам покажем за напад на Ловас, ко је тражио, ко је тражио одобрење одлуке, а ево то ћу да Вам одмах нађем, сада, где каже «организација напада на, у току X 1991. године, бити у готовости за напад на село Ловас». То је наређење за бригаду, Другу бригаду и село Бапска, «у садејству са снагама ТО Шид, којима садејству у овлађивању села Бапска. Село Ловас решити сопственим снагама», то је једна ствар и друга, «организација напада, на село Ловас и Бапска изложити ми у поподневним сатима 10.10.1991. године, оријентирно око 18 часова»: То командант дивизије наређује команданту бригаде, Друге бригаде. Значи одлуку одобрава, одобрава овај.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хоћете паузу да направимо мало?

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Главни претрес СЕ ПРЕКИДА у 11 часова и 18 минута и биће настављен у 12 часова.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Главни претрес СЕ НАСТАВЉА у 12 часова и 14 минута.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ево можете да уведете оптуженог Миодрага Димитријевића.

Опт. МИОДРАГ ДИМИТРИЈЕВИЋ: Рекао сам да ја тамо нисам имао никакву наредбодавну функцију, да Лончар командује са свим тим саставима тамо, апсолутно са свим саставима, а то су конкретно у Ловасу тада били овај одред, односно на тој територији одред ТО Ваљево са командантом Перићем на челу. Командири чета ТО Љиг и Лајковац и борбене групе добровољаца, одред «Душан Силни», месна власт, значи то су све. Ове борбене групе оне су 01. септембра 1991. године од стране председништва стављене у надлежност и командовање ЈНА. Према томе, тај акт вероватно и постоји тамо. Ја сам иначе, госпођо председавајућа, тада имао тридесетдве године активне службе и био на много дужности које су везане за обуку, био на преко петнаест различитих курсева у овај у војсци, почевши од неких фискултурних преко обавештајних, много обавештајних, преко безбедносних, преко свих тих, па чак и политичара, оног помоћника за МПВ. Значи, био сам добро поткован старешина, добро поткован старешина, мислим карикирано кажем поткован, али онај који доста добро познаје материју. За то тридесетдве године службе ја сам овај сваки, сваки, словима, сваки задатак који сам примио писао у својој бележници, обавезно, обавезно записивао, па вероватно да би и сада да сам неки задатак тамо добио ван овога него што сам добио од Ђокића, то било записано у мојој бележници. Нешто о Перићу и руковођењу и командовању. Он мени Перић, то је командант одреда, он мени никада није ништа реферисао као свом претпостављеном и тако даље. Он је код мене долазио само када му је нешто требало, када му нешто треба да му се објасни, када му је требала нека помоћ око хране, када му је требала нека помоћ око муниције, када му је требала помоћ некаква око радиоуређаја, рук-два, ја сада масирам Вас са тим војним изразима, али то је један једини уређај, радиоуређај са којим је он одржавао везу са претпостављеном командом, овај, око, не знам ни ја, неких позадинских питања, пуњења акумулатора, око клања свиња које су они на терену тамо клали, а које се по прописима у ЈНА не могу неконтролисано користити и клати, обзиром, а посебно јер су те свиње јеле по улицама људске

лешеве. Ту је он имао проблема да су му војници клали свиње тамо, око исхране преко Месне заједнице, око радионице, школске радионице које су покрали његови људи и тако даље. Нешто бих хтео само да кажем још о једном човеку, који је можда битан, а кога Ви немате нигде тамо у евиденцији, а то је Родољуб Марковић. То је капетан прве класе који је био оперативно-наставни орган у Општинском штабу ТО Ваљево и он је као добровољац пре него што су ове јединице ТО Ваљево дошле на тај терен, отишао у састав Друге пролетерске гардијске бригаде. Значи, отишао је у састав као добровољац, једноставно тако. Они су њега, ови из те бригаде, пошто је њихов старешина, они су га послали да буде, обзиром да је он из Ваљево и да је познавао ове људе из Ваљево, да он буде неки тамо контролор њихов од стране бригаде у Опатовцу, где су биле распоређене ове јединице, јединице одреда. Перићу лично нико није могао да наметне обавезу да се мени обраћа, нико, апсолутно нико, због тога што је био његов претпостављени био и он је био старешина Друге бригаде. Он је могао мени да се обрати само за нешто ако он то лично жели, значи ни за шта друго. Једноставно речено, Перић тада у том тренутку, није био старешина Зонског штаба територијалне одбране Ваљево, значи био је старешина овога старешина бригаде, ни по ком питању. Зашто сам ја на пример, Перића када позвао? Позвао сам га само због тога да би видео какав је он задатак на пример добио од Лончара и да би знао евентуално да реагујем и тако даље. Онда, овај, то је на основу онога што сам ја добио задатак од мог претпостављенога и можда два, три пута опет да сам га звао у Ловасу, а пре свега сам га звао у Ловасу због тога да види и да чује те људе који су власт овде у месту, а и оне друге да види, вође оних других које су овај које носе оружје и које делују ту на подручју Ловаса, значи да и њих види, односно командире тих група које су ту, а то су ове.

Ја бих нешто из правила службе само хтео да Вам прочитам, овде што се односи на потчињени и претпостављени, то је правило службе у ЈНА. Па, каже лица у служби оружаних снага могу бити према односима у служби претпостављени и потчињени, а према чиновима, класама и положајима, старији и млађи. Даље, други став, претпостављени је онај који је на основу закона и других прописа овлашћен да руководи и командује војном јединицом или установом, односно лицима на служби у њима: Остала лица у тој јединици су потчињени. И још ово да Вам додам, старији је онај који има виши чин, односно класу, ако су истог чина или класе или су без чина, односно класе, старији је онај који је на вишем положају. Обзиром да ја њему нисам био ни на који начин претпостављени, то за њега и не важи. Ђокић мене на основу његове процене, као шаховску фигуру, јер је опасније тамо у Ловасу, као шаховску фигуру скупља из Чаковца и једноставно ме премешта у Ловас, без икаквог писменог документа, без икаквог акта, као да сам ја неки, не знам ни ја тамо Силвестер Сталоне који може да реши сва питања тога Ловаса, овај, тога Ловаса где не може да реши, око хиљаду органа безбедности на тој територији, око хиљаду, рачунајући на органе безбедности по јединицама, по нижим јединицама, рачунајући на војну полицију и тако даље, и које не може да реши питање Ловаса, преко шест хиљада људи

рачунајући и војску. Ја то називам овако, жао ми је што то тако морам да кажем, али је то тако, да је Ђокић тај који ме је одредио ван икаквог закона и правила и прописа тамо, мој господар живота и смрти, без икаквог права, без икаквог права, али користећи оно, оно своје – изврши па се жали. Ђокић мене, Ђокић мене након Ловаса шаље, након ослобођења Вуковара у Вуковар, шаље ме у Богдановце, шаље ме у долину реке Дрине, доле, све без икакве наредбе или без икаквог писменог документа или пак, да ме шаље тамо у та места да командујем са неким и да са неким руководим, значи без икаквих командних функција. Само то као ја идем да надгледам, да га обавештавам о томе и тако даље и тако даље. Иначе, тај човек је болесно амбициозан, болесно амбициозан, јер све што ради, чини на то да би добио, да би евентуално дошао до чина генерала, не гледајући ко ће да погине, не гледајући ко ће да настрада или на који начин и остало. Који је циљ сада довођења у Ловас, да ли је промењен задатак, не, уопште није, ја сам и даље тај који решава позадинска питања, ја сам тај који је ту за моралну подршку, ја сам тај који мора да иде ако се нешто не дај боже деси, да Лончар негде одреди неку јединицу за тако нешто, да идем да га молим да то не ради. Али ја нисам тај уопште који решава било какве друге задатке везано ни за те јединице тамо које су, нити, пак, за овај месну власт, нити за било кога, једноставно ништа.

Све што се наређује на тој територији или оно, то је све апсолутно у рукама Лончара. Командант Четврте оперативне зоне он није имао права ту ништа, то је тај Ђокић, ништа, ништа, а једноставно, ето, доведе, мене је довео, имао је права да ме доведе ту, да будем изложен, да будем изложен троструким опасностима, а ево којим: прво, био сам изложен опасностима да од стране Хрвата, овај, не цивила него оних који су тако, одметнули се, који имају оружје и оно, да погинем, друго, био сам изложен опасности да погинем од стране Срба, који су тамо, јер им нисам одговарао као тамо, јер сам могао да видим евентуално шта раде, значи од њих и био сам изложен дејству снајпериста, то су ме неколико пута гађали, срећом, мора да су били далеко и мора да ме је једанпут Бог сачувао, овај, да ме нису погодили, значи трострукој опасности. Њега то једноставно не интересује, он ме је тамо гурнуо да будем не знам ни ја, глинен голуб, овај и ја сам ту. Иза мог доласка наредио ми је да дођем у Ловас да га сачекам у Месној заједници тамо и ја сам то тако и урадио. Долазим у Ловас, тамо никога нема из овог руководећег кадра, никога, тамо је неки Воркапић и овај полицајац и ја са њим ступам у контакт, са тим Воркапићем. Вероватно је војник који је био ту у Месној заједници, то је војник радиотелеграфиста, они су имали тамо једну радиостаницу неког старог типа, много старог типа, који су преко радиотелеграфије држали везу са неким, са неким. Ја сам неколико пута питао са ким држе везу, нико није хтео да ми каже то, овај, али знам тачно карактеристике те радиостанице, чак сам једанпут том војнику који ради то, има неки генератор, чак сам ја седео и окретао му генератор да би могао да телеграфише. Вероватно је он обавестио Воркапића да сам ја стигао ту у село и Воркапић долази ту код мене, разговарамо ту о ситуацији у селу, овако, сами на око. Тада сам ја дознао овај ко је шта у селу, овај, ко је постављен на

коју функцију и за њега сам дознао да је, дознао сам тада, он ми је рекао, да је он командир затвора. У тој подели власти тамо у том селу, један велики незадовољник, велики незадовољник зато што није добио парче колача од власти оне која је тамо, а сматрао је да би то требало, јер мислим да је он био из СУП-а у Ловасу, не, не знам одакле је био, али мислим да је одатле био. Значи долази, иза мене овај стиже у Ловас и Ђокић. Тада Ђокић, Воркапић и ја разговарамо у Ловасу, држимо састанак. Воркапић поново прича, препричава Ђокићу а Ђокић је командант, опет да Вам тог Зонског штаба тамо, тај који ме је довео ту, овај, разговарамо о ситуацији ту и тада њему Воркапић, можда неважно, али видећете да је важно, тада њему Воркапић се жали да има много људи у затвору, много људи у затвору, да они имају много мало људи, да могу да обезбеде у затворима или затвору, не знам, да могу да обезбеде те људе тамо у тим затворима, тражи му тада да ако икако може да му да макар, макар пет панцира ових за полицију, тражи му ако може, ако може Ђокић да му пошаље један вод војне полиције да би ту решавали питање у селу, наоружања и тако даље, претреса и оно осталог и такозвано чишћење терена. То ћу Вам објаснити мало касније шта је то и тражи још униформе неке. Овај Ђокић мој командант му све то обећава, не знам на основу чега, на основу ког закона, како он то обећава и да он то може да уради, али он то тако ради, он то обећава, углавном то обећава. После тога Ђокић одлази, бежи, бежи што пре кући јер ће скоро мрак, па је опасно по њега, а мене оставља у Месној заједници тако како јесам. Ко је са мном још дошао овај ту у Ловас? Са мном је дошао у Ловас мој возач и један војник, један војник који је мени у Ваљеву дат за обезбеђење. Ја се не сећам сада који је то био тачно момак, овај, али тај војник, значи нас тројица смо дошли у возилу. Тада је још у Ловас стигао и неки, не неки, него диверзантски вод из одреда овога противдиверзантског одреда, он се сада, крстимо га тако, иако он то више није, обзиром да је прешао код Лончара и тако даље. Са тим диверзантским водом дошао је Плавшић Миро, то је обавештајни официр Четврте оперативне зоне Ваљево, или Зонског штаба територијалне одбране Ваљево кога је командант Ђокић довео и који је био у Ловасу са Перић Дарком, са одредом и он је дошао ту. Ја са њима, са њима, никакве везе нисам имао, једноставно сам чуо да су дошли ту, јер мислим да ми је Вељовић капетан прве класе који је био са четом љишком ту у Ловасу, да ми је он рекао да су ови људи стигли. Мој коментар је био да је добро што су послали људе унапред, јер сам, мислио сам да ће они да дођу, да ће одред цео да се пресели ту, па да они буду као такозвани коначари. Госпођо председавајућа, мислим, конач, сам конач говори и коначари говоре о чему се ради, да они ту у селу већ нађу места где ће да се распореде, јединицу и тако даље, где ће да коначе, где ће да спавају и тако даље и рекао сам да је то много добра ствар да су послали тај вод. Ја са њим никакве везе нисам имао. После овај, после овог разговора са Воркапићем, ја навече упознајем и завршавам разговор, Ђокић одлази и тако даље, навече упознајем ту нову власт, Деветака, Девчић Милана, Радојчић Милана, за кога нисам био баш сигуран, нисам сигуран да је то он и да је он тада био, али углавном ми је представљен он као тако и Воркапића. За

Радојчића се не сећам, нисам сигуран да је био, мада су ми они рекли да он носи функцију командира, команданта ТО села. Он није могао да буде командант ТО села, зато што није имао ништа, имао је петнаест људи тамо, неких стараца, неких покупљених тамо, Бог Вас пита одакле, овај, тако да није могао да буде то, то што јесте, али тако ми је речено. Речено ми је шта је Деветак, овај, задругар, да тако кажем, директор задруге и да је он defacto командант села ту. За Девчића ми је речено да ради са полицијом, овај, да ли је он био постављен за командира полиције или, ја се то нисам распитивао, јер једноставно ме то није интересовало, то је власт, ја немам везе са влашћу никаквом, то ко их је поставио и како их је поставио, то није мој проблем, једноставно није мој проблем. Тада навече, те вечери сазнајем од њих да су они под војском, то стално упорно тврди Деветак, стално, упорно, а јесу под војском, јесу под војском, због тога што је то и законом предвиђено, затим, зато што их Лончар употребљава, њих употребљава за напад на село. Лончар са оним наређењем што је наређено да нападне сопственим снагама то је маска, Лончар издаје наређење, ја ћу сада да Вам га прочитам, овај, издаје наређење за напад, па ћу да Вам покажем како је употребио те снаге, али да Вам прво завршим ово што сам почео да Вам говорим, овај, што сам почео да Вам говорим, а то је зашто тврдим да је Лончар, да је Лончар тај. Значи, Лончар помаже када су они били три до четири дана у Товарнику, припремали се, припремали се за напад. Лончар је од зграде МУП-а у Товарнику, његова команда, његова зграда је удаљена педесет метара, педесет метара, не више. Према томе, знао је шта се ту дешава. Ови људи који три до четири дана се припремају у Товарнику за напад на Ловас, који је уследио и поред тога што је наређено да тек 10.-ог до 18 сати се команданту дивизије предочи одлука за напад, овај, он, Лончар сам одлучује да их дан пре, дан пре нападне тамо. Значи, без показивања одлуке команданту дивизије, он одлучује да, зашто, зашто? Сигурно по наговору некога. Ко је тај неко био, то ће се доказати касније, али зна се и ко је то био, по наговору, јер је тај неко, неко, а то је Деветак Љубан, Деветак, стално тврдио да војска не треба прва да уђе тамо, него да треба и у стимулисању овај ових људи који су требали да нападају, он стално тврди да то није баш добро да војска уђе и тако даље и у стимулисању њих, то је Лончар. А ево само да Вам прочитам шта Лончар одлучује за напад на Ловас, па сада Ви ћете то да схватите, па каже овако, госпођо, «извршити напад на Ловас и то главним снагама, обухватним дејствима блокирати југоисточне ивице села и дејствовати по објектима и истоме», значи и по селу, «а помоћним снагама извршити чишћење», када сам већ код чишћења, да кратко само кажем шта је то чишћење. Чишћење је практично оно ако се у граду задрже неке групе или тако нешто, склоне се или тако нешто, да се то очисти, значи те борбене групе, остаци неких јединица или тако нешто, да се то очисти и у чишћење спада прикупљање наоружања од стране војне полиције. То је чишћење, госпођо. А он каже, чишћење, слушајте даље, молим Вас, «села од припадника ЗНГ и МУП-а, као и становништва које је непријатељски настројено». Мислим да коментар је апсурдан уопште, апсурдан. Онда даље каже «подржана артиљеријска група из рејона села

Товарник, делом снага обезбедити се са правца шуме» и тако даље. Даље, «први механизовани батаљон са одељењем пионира, маршује правцем Илача, село Товарник, Бела Лења, са задатком постизање на маршевски циљ, посети борбени распоред на линији, Бела Лења и бити у готовости за отварање ватре по Ловасу, део села између две цркве, фабрика обуће, силоси, Ловачком дому и млину», прецизира тачно где треба да дејствују, «ватру отворати са дистанце», значи не улазити у село, госпођо, него са дистанце, овај и затим каже «без», а да, ту и каже, «без уласка у село». Значи његове снаге, његове формацијске снаге не улазе у село, њих штити господин командант, а ево кога подржава «и на тај начин вршити подршку одреда ТО села Товарник и милиције». Часни суде, тај такозвани одред ТО Ловаса, он не може да броји у мирнодопском стању је бројао тридесет људи, можда тридесетједног, тридесетдва само. Обзиром да је 1.600 становника Хрвата у Ловасу, овај, и тај вод Ловаса, Ловаса, тај ТО вод који је под хрватском командом, који не може никако да буде под српском командом, који је својство, који је својина Хрватске и са којима Хрватска командује преко Општинског штаба територијалне одбране села Ловас, ако узмете пропорционалан број Хрвата и ту јединицу која је била, то је био вод у селу, могло је да буде максимално двадесетпет Хрвата, а тако се то одређивало, једно пет Срба, пропорционално, јер је 8% Срба било тамо, а 86% је било овај Хрвата тамо, једно пет Срба и једно два, један до два осталих, а то су не знам ни ја, Русини, Мађари тамо или не знам ни ја. Према томе, које су то снаге, које су то снаге ТО које је он могао да подржава, када су Хрвати побегли, отишли у ЗНГ и МУП, отишли, отишли, то су њихове јединице отишли људи да бране своју земљу, како су они гледали на то, а гледали су нормално као што и ја гледам, моје је брате мили, моја је земља моја земља, овај. Које су то снаге које освајају Товарник. Значи, и милиција она која је била из Товарника и то је могло да буде десетак њих полицајаца и израчунајте сада колико је то, пет ових, нека буде два још неких, нека се још нешто додало, двадесет њих највише, а које су друге, које су друге јединице? Па друге јединице су добровољци. Друге јединице су добровољци, друге јединице су те које је држава признала, признала Лончара да су то његове јединице и он их тако и подржава. Па, идемо даље око овога и да Вам ја изнесем на који начин је Лончар подржао још те снаге које нападају Ловас. Па каже овако «хаубички артиљеријски дивизион 122 мм, са ватрених положаја основних из рејона железничка станица», ипак ја причам српски, схватићете Ви то госпођо и тужиоци и сви остали схватиће шта причам, подржава дејство главних снага у нападу на село Ловас, припремајући и отварајући концентрацију ватре, 201 број, 201 у рејону југоистичне падине села и КВ-2, концентрацију ватре, 202, по средини села, госпођо, мешовити противоклопни артиљеријски дивизион поседа овај тамо, није важно, Јелаш, шуму Јелаш која је једно два километра удаљена од Ловаса тамо западно, делом снага дејствује по фабрици обуће. Е, то је то што наш командант бригаде предвиђа и планира. Како он још подржава ове јединице које су, које нападају на Ловас. На Ловас их подржава још на следећи начин: када је навече 09.-ог договаран са Деветаком, договаран напад на Ловас, овај, онда одлучују

да се сутра са војним возилима, сигурно су била возила од бригаде, са војним возилима пребаце ове јединице које треба да нападају у три колоне, имате на оној шеми тамо где која јединица напада и који броје негде око седамдесет људи. Значи, седамдесет људи, то је нарастао број тих јединица на седамдесет, овај и они су размештени тамо по просторијама. У просторије долази командант Деветак и саопштава им да је план напада за сутра следећи, око 4 сата са возилима се пребацују напред до такозваног полазног положаја. Морам да Вам кажем шта је то полазни положај, то је једна линија од предњег краја, ако се Ви браните овде на овом делу, негде око 400 до 600 метара овај удаљено од предњег краја, дотле их довози са возилима. Одатле они сутра када се остварује концентрација ватре 1, овај, то је уствари ватрена подршка такозвана, која траје негде од десет до двадесет минута, зависи од тога како су јединице тамо које се бране, како су оне обезбеђене, колико су оне утврђене и тако даље и тако даље, мада то Лончар није знао уопште ко се брани тамо, нити колико их има тамо, уопште није знао, а био је дужан да зна то, јер када одређује снаге, мора да зна то. Нападам Лончара, не нападам Лончара, него причам Вам тактику како се ради. Значи, до тог полазног положаја, они треба да се крећу у време док се ова ватра по предњем крају остварује. Договор је био да то буде десет мина из хаубичких, хаубица 122 мм, то остварује и ради тај пуковник о коме сам рекао, Милутиновић Милосав са ким сам упознао Перић Дарка на састанку тамо 16.-ог који се одржавао. Значи, тај, имате га тамо у сведоцима и то, он изјављује, значи он остварује ватру од десет мина по наређењу Лончара, нормално, он то није могао сам да уради уопште. Када задња мина експлодира, онда ове три групе иду у напад, свака са својим вођом, а свугде је био понеки вођа који је знао тај терен. Знам да је у једној био Воркапић, а у другима не знам који су били, није ме интересовало, једноставно ме није интересовало, а за Воркапића знам да је био. Овај, значи када задња мина опали, они крећу. Међутим, шта се дешава? Задња мина не опаљује, него она је опалена, али тамо не експлодира, експлодирало је седам и ови крећу око седам сати ујутру крећу даље у напад и сада напад у селу како тече, ја то не знам заиста, али углавном они су заузели село. Поподне негде око 3 сата, неко је јавио, то има записано у овом документу, овај, како се зове дневник, оперативни дневник из бригаде, записано је да је неко јавио, ја мислим да је био, овако по моме, док сам ово читао овде, да је то био Саша Стојановић, мислим да је, не знам, нисам сигуран, да је он јавио да је Ловас пао и да треба да се обезбеди тај Ловас, њима ту јавио. Њихове јединице тенковским батаљоном који је био ту ангажован, уопште није дејствовао. Није дејствовао због тога, госпођо, што је тог јутра била изузетна магла и што тај исти командант извештава команду бригаде да не може да дејствује јер је велика магла и тај батаљон, тај тенковски батаљон који је требало да дејствује, он не дејствује. Овај механизовани батаљон да ли дејствује или не дејствује, не знам, углавном овај тенковски батаљон се повлачи тамо у неку зону, рејон где је и тако даље. Значи, defacto, од снага бригаде на Ловас нападају само добровољци, само добровољци. Значи они су та снага, његова снага, његове јединице, које му је наредио командант дивизије да то уради. Е

то је о нападу на Ловас и овоме кога упознајем тамо. Ово сам Вам причао, зато што Лончар подржава ту власт. Ја када сам стигао, то је већ био, пет дана је већ било од уласка у село, према томе, Лончар колико сам ја видео, нити их, нити их тамо контролишу, нити их смењују, нити било шта, значи, апсолутно их признаје.

Мени се овај та нова власт рекламира као војнотериторијална команда села. Ову власт колико сам ја чуо тамо, признаје и овај САО Крајина, то је један одељак у Шиду, били су, али сам ја то чуо само, ја то не знам, нисам хтео да идем у то, тако да то не знам, једноставно, то не знам. Исту ову рекламу да су под војском, односно да су они војна власт и пред добровољачким саставима изриче овај Деветак, чак, чак и у Пазови то, чуо сам да је и у Пазови радио, да се представљао као командант тих добровољачких снага, али изриче и становницима села. То сам чуо од тог војника, тог радиотелеграфисте који је био ту у Месној заједници, од њега сам то чуо. Како се зове, не знам. Уочавам углавном да Друга бригада нити долази у село, нити контролише шта, нити контролише власт, нити је извршила такозвано то чишћење да то ослободи, ово, него је све то чишћење и тај преглед и претрес и тражење наоружања и оно, препустила добровољачким јединицама, односно власти у селу и овима који су ту, добровољачким и «Душану Силном», међу њима је био и «Душан Силни». Ја лично те вечери је било, да извинете, фрка где ћу да спавам, значи где ће да ме сместе да спавам када сам дошао ту. Ћокић се не види, не види и не разговара са влашћу, кажем да је побегао због тога што пада мрак, па ће забога господин пуковник да погине, овај, ја лично сам био решио да спавам ту у Месној заједници, после тог одржаног састанка, у Месној заједници. Међутим, долазе двојица војника, двојица војника, већ је касно било навече и убеђују ме да идем да спавам код неког њиховог човека. Шта ћете ту да спавате, ту спавате на врећи некој и тако нешто, овамо ћете спавати у кревету. Дуго је требало да ме убеде, јер сам се ја плашио, право да Вам кажем, плашио сам се, плашио сам се да одем са некима тамо који су за мене непознати били. Но, на крају ипак сам пристао некако и кренули смо по ноћи да идемо тамо да ме одведу где ћу да спавам. Ја нисам знао код кога идем да спавам. Дознао сам код кога сам спавао тек ујутру када сам се пробудио и када ми је госпођа Деветак скувала кафу и када сам видео Деветака ту да је ту, да смо заједно пили кафу. Тада ја овај дознајем код кога спавам, тада дознајем. Пре тог, пре доласка до те куће, на нас тројицу је отворена јака ватра, можда на једно стотињак метара пре куће, значи сачекало нас је, ко је то пуцао, ја заиста не знам, али сам ја у том тренутку био сигуран у својој свести, можда нисам у праву био, можда нисам у праву, мада и сада нисам сигуран да ли сам у праву био или нисам, да је то организовано од тих људи ту, од месних људи да ме смакну, иако сам тек дошао, иако сам тек дошао. Али, добро, можда нисам у праву, можда није, али сам тако био себе убедио. Пролазимо ми некако кроз ту заседу, стани, стани, ко пуца, ово, оно, нека вика, држ, не дај и ми смо поред неког тенка који је био ту распоређен из те тенковске јединице која је доведена ту 11.-ог навече, заједно са оном другом четом територијалне одбране, овај, један тенк који је ту био, у

коме је био само један послужилац у том тенку, а у тенку обично је у посади пет људи, пет људи, још један из те послуге, из тог тенка, ово Вам говорим зато што ће после имати везе попуна тенковске те чете, са нечим другим, још један који је спавао ту у некој кући тамо, једва смо ми успели да тог човека пронађемо, да би прошли поред тог тенка, јер он има наређења ако се било шта појави испред њега, само да притисне овај митаљез и да извинете, да цепа. Према томе, нисмо смели да прођемо испред њега, пред њега уопште, поред њега никако, него смо морали да нађемо тог момка који је спавао тамо по, у некој кући, овај и то на тешку муку лупао је он неким каменом тамо у зид, од оног тенка да би се овај пробудио. Значи ја ту спавам. После тог догађаја, ја одлучујем да ту, да ту не спавам више и одлучујем се да спавам у Месној заједници. Зашто? Зато што је Месна заједница била у центру села, зато што сам у Месној заједници је био са мном тај мој возач који је старији водник, водник по чину и који је био некада полицајац, односно орган безбедности у војсци, па је изашао из војске, па је сада дошао зато што има неку фамилију ту у Ловасу, дошао је у Ловас овај, због тога је дошао у Ловас, не, пријавио се као добровољац тамо и ови наши га ангажују, хајде шта ће да буде, хајде мени да буде возач, мада је он био веома користан тамо и тако даље. Друго, ја не желим да спавам у туђој муци, у туђој муци, то хоћу да Вам кажем, у туђој кући нећу да спавам, због тога, кажем Вам искрено, најискреније, ја сам матор човек сада, што сам од неког мог деде који је био Солунац, чуо како пролазе ти који туђу муку узимају или краду или отимају или изувају чизме и тако даље. Значи, прво због тога, због страха, страха, да ми се то не деси, овај, друго, из страха да тамо будем издвојен, да будем негде издвојен, јер је врло лако да ме неко убије, ја обезбеђења немам, имам једног, имам ту пет, шест војника и они нису могли никако да ме одбране. У Месној заједници ми је било то лакше, имао сам тог једног војника на обезбеђењу, имао сам тог водника на обезбеђењу и ја сам био ту, па сам се негде завлачио, овако по ћошковима, плашећи се да неко не убаца бомбу, кроз оно, па све сам у ћошковима лежао тамо и сваке вечери мењао места где ћу да спавам по оним просторијама. Мало је просторија тамо у Месној заједници било, једно две, али ја се одлучујем да тамо не спавам. И треће зашто нећу да спавам, зашто нећу да спавам на пример у школи где је војска. Нећу госпођо због тога, што сви који су тамо у том селу, сви спавају по хрватским кућама, сви, чак и командир Вељовић спава у једној кући ван школе. Војска му је у школи, а он спава ван школе, па по којој логици ја сада као потпуковник да идем који немам везе са том војском, да ја спавам у његовој чети тамо, он спава у кући, а ја у кући нисам хтео да спавам, ни у једној кући, нисам хтео. Значи, одлучујем се да спавам тамо у Месној заједници цело време ту, да колико сам спавао, то је ствар за дискусију, то није важно. Но, овај, војска ипак, ипак разоружава неке од ових добровољаца, да би вероватно прикрили, да замаскирају, да, нешто тамо, око свог овог, па у акту, у акту 3-422 од 10.10.1991. године, сада ћу га ја то наћи, ево га, од 10.10.1991. године, у тачци 5. на другој страни, па пише овако – «у току дана у јединицама прве пгм.д, пролетерске гардијске механизоване дивизије, није било већих безбедносних

проблема. Па каже, «у току дана извршено је разоружавање две добровољачке чете из шајкачке бригаде, укупно 96 добровољаца». Значи, почињу нешто на томе да раде, иако су их ту довели, иако су их помагали, иако су им дали оружје и ако су им они поделили бомбе и ако све то, значи ипак нешто покушавају да ураде око тога. Још ћу Вам ја то рећи касније, овај, где су још они то, где их они то још разоружавају и шта раде са њима. Каже, «да су они», они или власт у селу, «војна команда», да постоји војна команда села. Војна команда села у вој терминологији уопште не постоји, нема нигде, ни у каквом правилу, ни у каквом пропису то не постоји, овај, према томе, ту није могла да буде војна команда села, могао је да буде само командир чији је рејон одбране ту и који је надлежан за све мере безбедности и остало, овај, за или дешавања у том његовом рејону, а не никаква команда, можда, ја не знам, можда неко то измисли и тако даље. Ја сам чуо да је тај Лончар, тај командант бригаде, Друге бригаде, дао неку дужност том командиру чете, том Вељовићу, али се ја нисам интересирао уопште код Вељовића шта му је, какву му је овај дужност одредио, нисам се интересирао, за мене је он био командир чете, за мене је био он бивши, бивши командир чете ТО, сада је овај командир чете Друге бригаде и то ме није интересовало. Није ме интересовало чак ни да питам Ђокића на којој је дужности тај његов капетан прве класе одређен тамо у том селу. Ако је за тог Лончара команданта бригаде та власт у селу, а *defacto* да јесте легална, ако је та власт у селу легална и за те тамо из Шида, који на неки начин одређују, они су после то ваљда, после нашег одласка не знам колико дана то и легализовали и све, са наредбом или тако нешто, али *defacto* да су ови то већ вршили, да су то већ вршили, да су вршили већ те дужности које су касније легализовали. Значи, ако је та власт у селу за те који су надлежни да их контролишу и да руководе са њима, легални, ко са ја и шта ја тамо заправо представљам, чији ја орган представљам да их не прихватим као легалне, значи ако су за све друге легални и за те надлежне легалне, зашто не би биле легалне и за мене. За мене су они апсолутно били легална власт ту у селу. Како јесу, како су постављени, како су дошли на власт, то се мене и не тиче, можда у неким другим овај условима, да ће то да се реши, у неким коректнијим условима када се бира и тако даље и тако даље. За мене су они легални. Шта та власт у селу треба да држи као и свака друга власт? Они држе милицију и сада у местима, у тим местима где има милиције, зна се ко је надлежан за милицију. Они држе територијалну одбрану, јер су они и дали паре за њихово опремање. Нису директно, али су дали паре преко Републичког фонда за то, дали су паре за то. Они држе Месну заједницу, Месна заједница је њихова и тамо је постављен човек, не знам, Ђуро се звао, Продановић, Продановић Ђуро се звао, он је тамо председник те Месне заједнице. Нисам сматрао уопште за потребним да контролишем ја сада да ли су они овако дошли, да ли су самопроглашени или нису самопроглашени, то је била њихова ствар, њих сви признају, према томе, то је то. Тада у међувремену ја чујем, чујем да је био неки предлог од једног добровољца овај да је неки предлог био за моју ликвидацију. То је била нека потврда мога онога што сам ја помислио у оној заседи да сам ја овај, да је то спремљено са

њихове стране, са стране ових. Зашто, зашто сам ја требао да будем ликвидиран? Па, вероватно зато што сам био на незгодном месту, овај, становао, да тако кажем или спавао, па сам могао да видим неке радње које можда није требало да се виде и да сам им сметао, једноставно им сметао. Но, та ликвидација као што видите, није извршена, а није извршена, ја сам чуо зашто није извршена, зато што је тај коме је то наређено да уради, да ме ликвидира, он није пристао, обзиром да сам ја војно лице или је мислио да сам добар човек, не знам ни ја, углавном није пристао да то уради. Ја конкретно у том селу, апсолутно нисам ни на који начин имао било какво овлашћење да ја, ја ту формирам неку власт или да будем члан те власти или било чега. То је било апсолутно у надлежности ових оперативних јединица, овај, који су дејствовали на том простору. А ево овим актом ћу Вам прочитати, то је акт строго пов. 493 од 20.10.1991. године, где они кажу да су они надлежни, да су они надлежни за догађања, односно за месну власт, где је војска, војска надлежна за место, месну власт. Е па ево шта пише, то је акт команде Прве гардијске механизоване дивизије, то је редовни борбени извештај који достављају Првој војној области, па пише следеће, госпођо, «молимо вас, обзиром на проблеме са којима се сусрећемо, у организацији власти у селима, посебно која су насељена хрватским, словачким и другим мешаним становништвом, дати сугестије и пружити помоћ у начину и методу организације власти». То је њихова изјава. То Вам је потврда да је војска надлежна за власти све у својој зони одговорности, нека је то село, нека је то град, нека је то Београд, нека је то, то не знам ни ја што, значи одговорна је за ту власт. Сматрамо да би стручна лица требала сачинити упутство за организацију власти у освојеним или поседнутим местима, освојеним и поседнутим местима. Мислим да јасно говоре да су нека места освојена или не знам ни ја тамо, заплењена како они називају. Према томе, ја нисам имао потребе да се ја мешам у власт ту уопште. Мој задатак тамо је био јасно, јасно, усмено ограничен и односило се на оно што сам ја већ, то неколико пута сам поновио то, позадина па тако даље и тако даље. Ја тамо, тамо нисам био ничији орган безбедности, да бих ја о безбедносној страни контролисао, контролисао ову власт или пак, да сам био неки обавештајни официр или не знам ни ја или да сам био неки из претпостављене команде тамо више или негде са стране, да сам ја требао да контролишем ту власт која је ту и да некеме достављам податке или евентуално, евентуално да прикупљам податке и достављам некеме за посао који он треба да уради, а не, а то су безбедносне мере које је дужна да спроводи јединица која је на тој територији, а то ћу Вам ја мало касније прочитати из овај из правила службе где пише, где пише ко је надлежан за тако нешто. По Правилнику употребе јединица, јасно, недвосмислено се каже шта је рејон, а рејон је код јединица, малочас сам рекао, рејон је тамо где је чета, значи ту где је чета распоређена, то је рејон, овај, а зона је састављена из више тих рејона, значи рејон је чета, рејон је батаљон, па је онде један, онде један, онде један, све то чини зону, све то чини зону, а зона се одређује код јединица ранга пука и бригаде и више. Према томе, у тој зони одговорности апсолутни и апсолутиста, да не кажем, је

командант који командује са тим јединицама по свим питањима, апсолутно по свим питањима. Ко у миру одузима оружје од људи који су нелегално наоружани? Полиција, а ко у рату на тој територији одузима оружје од људи који су наоружани нелегално и оно, па то је војна полиција, то су органи безбедности, они то раде, госпођо и то је њихова дужност, основна дужност да то раде. Према томе, ја нисам био тај који је требало да ради тај њихов посао који је законом, правилима и прописима прописан и тако даље. Значи, нисам имао ту обавезу да ја то радим уопште. Друго, никакву улогу нисам имао у саставу, у тој зони њихове, једноставно никакву улогу. Понављам, ја сам ту био доведен силом, силом, ја ту нисам желео да дођем у тај рат. Ја сам био човек који је пред пензијом, овај, био и који је ту војну каријеру већ завршио, да тако кажем, јер осетио сам да не могу да добијем чин, није важно зашто, овај, али да не могу да добијем други чин, шта сам ја имао да тражим, требао сам да завршавам ту каријеру и једноставно мирно да одем у пензију. Значи, силом сам доведен ту у ту територију и то само грубом силом овог команданта о коме сам Вам говорио. и кажем, несрећа је то што ме Лончар није покушао да ме одреди за неку дужност, овај, да ја одем, једноставно да напустим то, него из неких моралних побуда ја нисам могао то. Знаш да ни по каквом основу, ни по каквом основу, ни по правилу, ни по закону, ни по пропису некеме, ни по правилима употребе, ни по наредби, ни по наређењу, ни по чему, ја нисам лично, лично био задужен да било кога контролишем и да контролишем нечије ангажовање. Значи, законски, не уопште. Ово да је село заузето 10.-ог, а да сам ја у село дошао 14.-ог, то је сасвим познато, пет дана је доста времена када се је могло много, много тога учинити и издешавати, а много тога и спречити да се не издешава, а издешавало се много тога што је било и правилно, што је било и неправилно и тако даље и тако даље. Команда Прве гардијске дивизије својим актом.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ја се извињавам, рекли смо да ћемо да прекинемо, колега иде на сахрану, члан већа, сутра ћемо да наставимо у пола три.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Главни претрес СЕ ПРЕКИДА у 13 часова и 13 минута и биће настављен

*дана 21. маја 2008. године
са почетком у 14 часова и 30 минута.*

ЗАПИСНИЧАР

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА - СУДИЈА